

Ślady czasu. Historia
3 klasa liceum ogólnokształcącego i technikum
zakres podstawowy
Kryteria oceniania – propozycja

Poniższy zestaw wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny uwzględnia planowane osiągnięcia ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności zawarte w rozkładzie materiału i planie wynikowym zintegrowanym z serią *Ślady czasu*. Zestaw ten to jedynie propozycja. Nauczyciel może wykorzystać przedstawiony podział wymagań w swojej pracy dydaktycznej lub zmodyfikować go tak, by w pełni odpowiadał on specyfice klasy i indywidualnym możliwościom uczniów, z którymi pracuje.

Wymagania edukacyjne uwzględnione w poniższych kryteriach oceniania są zgodne z podstawą programową kształcenia ogólnego dla czteroletniego liceum ogólnokształcącego i pięcioletniego technikum, przygotowaną przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i zawartą w rozporządzeniu z dnia 8 marca 2022 r., zmienioną rozporządzeniem z dnia 28 czerwca 2024 r.

Temat lekcji	Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny				
	Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
		Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Europa i świat po kongresie wiedeńskim					
Kongres wiedeński (rozd. 1)	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1814–1815 • postaci: Klemensa von Metternicha, Aleksandra I Romanowa, Charles’a de Talleyranda • państwa uczestniczące w kongresie • założycieli Świątego Przymierza i cele jego działania 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> • postaci: Fryderyka Wilhelma III Hohenzollerna, Franciszka I Habsburga • zasady ładu wiedeńskiego Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: koncert mocarstw / kwintet 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> • postaci: Roberta Stewarta (wicehrabiego Castlereagh), Ludwika XVIII Burbona Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Związek Niemiecki 	Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego Wielka Brytania zabiegała o tzw. strategiczne terytoria na mapie świata Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego dyplomacji Wielkiej Brytanii zależało na 	Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie ekumenizm Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie dwie nieformalne koalicje zawiązały się jeszcze przed rozpoczęciem obrad kongresu wiedeńskiego

	<ul style="list-style-type: none"> zmiany terytorialne, które się dokonały w wyniku postanowień kongresu wiedeńskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: równowaga sił, legitymizm, restauracja cel powstania Świętego Przymierza <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić główne postanowienia kongresu wiedeńskiego 	<p>mojarstw, polityka reakcji, ład wiedeński / system wiedeński</p> <ul style="list-style-type: none"> przyczyny i konsekwencje decyzji podjętych na kongresie wiedeńskim <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić główne zasady, na jakich opierał się ład wiedeński wskazać na mapie zmiany terytorialne wprowadzone po kongresie wiedeńskim omówić postanowienia kongresu wiedeńskiego dotyczące ziem polskich 	<ul style="list-style-type: none"> dlatego na kongresie nie reaktywowano Rzeszy Niemieckiej i nie podjęto decyzji o powstaniu zjednoczonych Włoch dlatego kongres wiedeński nazwano „tańczącym kongresem” <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić rolę władców Rosji, Austrii i Prus w Świętym Przymierzu wyjaśnić wpływ „stu dni” Napoleona na obrady kongresu wiedeńskiego 	<p>realizacji idei równowagi sił w Europie</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego przywrócenie wcześniej panujących dynastii na trony europejskie nie oznaczało powrotu do stanu sprzed 1789 r., czyli do feudalnych stosunków społecznych i dawnych systemów politycznych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego separatyzm regionalny utrudniał realizację idei zjednoczenia Włoch ocenić, czy słusznie kongres wiedeński jest uważany za najważniejsze spotkanie przywódców XIX-wiecznej Europy
<p>Cywilizacja przemysłowa w pierwszej połowie XIX w. (rozd. 2)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1769, 1825 postacie: Jamesa Watta, George’a Stephensona, Samuela Morse’a państwa, w których najwcześniej dokonała się rewolucja przemysłowa wynalazki, które przyspieszyły proces produkcji skutki rewolucji przemysłowej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: rewolucja przemysłowa, cywilizacja przemysłowa, wolny rynek, fabryka, parowóz, telegraf, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1807, 1837 postać: Roberta Fultona gałęzie przemysłu, które się rozwinęły w wyniku industrializacji <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: rewolucja agrarna, płodozmian, parowiec, drobnomieszczaństwo na czym polegała rewolucja agrarna wpływ płodozmianu na zwiększenie uprawianego areału <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1785 postać: Edmunda Cartwrighta państwa, w których w pierwszej połowie XIX w. nastąpił największy przyrost ludności mieszkającej w miastach <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: mechaniczne krosno, omnibus, kultura miejska, margines społeczny, wolne zawody dlatego okres przełomu XVIII 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> trasę pierwszego rejsu statkiem parowym trasę pierwszej towarowej linii kolejowej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: społeczeństwo ery industrialnej wpływ zmian w gospodarce na życie codzienne ludności <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego rewolucja przemysłowa przyczyniła się do migracji ludności 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić konsekwencje rozwoju przemysłu dla środowiska przyrodniczego scharakteryzować narastanie dysproporcji między strefami rozwoju i zacofania w pierwszej połowie XIX w. wskazać pozytywne i negatywne konsekwencje rewolucji przemysłowej dla społeczeństwa

	<p>urbanizacja, burżuazja, proletariat, inteligencja</p> <ul style="list-style-type: none"> wpływ rewolucji przemysłowej na gospodarkę dlaczego rewolucja przemysłowa najwcześniej dokonała się w Wielkiej Brytanii wpływ rewolucji przemysłowej na społeczeństwo <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, który z wynalazków miał największe znaczenie dla rozwoju cywilizacyjnego w pierwszej połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie najważniejsze centra przemysłowe pierwszej połowy XIX w. wskazać na mapie obszary, na których rewolucja przemysłowa dokonała się najpóźniej i na mniejszą skalę wyjaśnić, w jaki sposób wynalazki pierwszej połowy XIX w. przyczyniły się do rozwoju komunikacji i transportu 	<p>i XIX w. oraz pierwszej połowy XIX w. nazywamy wiekiem pary</p> <ul style="list-style-type: none"> przyczyny i następstwa zmian w organizacji procesu produkcji oraz handlu i obrocie pieniędzmi <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić wpływ rewolucji przemysłowej na krajobraz kulturowy scharakteryzować zmiany struktury społecznej związane z rewolucją przemysłową 		<p>i środowiska naturalnego</p>
<p>Nurty ideowe i kultura w pierwszej połowie XIX w. (rozd. 3)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1848 postacie: Karola Marksa, Fryderyka Engelsa, Wolfganga Amadeusza Mozarta, Ludwiga van Beethovena, Fryderyka Chopina, Giuseppe Verdiego, Eugène'a Delacroix, Francisca Goi, George'a Byrona, Johanna Wolfganga Goethego, Adama Mickiewicza, Wiktora Hugo, Hansa Christiana Andersena oraz ich najważniejsze dokonania 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Edmunda Burke'a, Alexisa de Tocqueville'a, Johna Stuarta Milla, Pierre'a Josepha Proudhona, Claude'a Henriego Saint-Simona, Charles'a Fouriera, Roberta Owena, Louisa Auguste'a Blanqui, Jacques'a-Louisa Davida, Friedricha Schillera, Caspara Davida Friedricha oraz ich najważniejsze dokonania 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1818 postacie: Bertela Thorvaldsena, Jeana-Auguste'a-Dominique'a Ingres'a, Antonia Canovy, Felixa Mendelssohna-Bartholdy'ego, Gioacchina Rossiniego, Niccola Paganiniego oraz ich najważniejsze dokonania <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Ferenc Liszta, Roberta Schumanna, Johannes Brahmsa, Aleksandra Puszkina, Sándora Petőfi'ego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: styl biedermeier, marszand dlaczego nastąpił odwrót od klasycyzmu i coraz większą popularnością cieszył się romantyzm przyczyny popularności stylu biedermeier 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego Pierre'a Josepha Proudhona uważa się za prekursora feminizmu wyjaśnić, dlaczego teorie głoszone przez furierystów nie zyskały szerszego poparcia społecznego

	<ul style="list-style-type: none"> • nowe idee społeczno-polityczne, które narodziły się w pierwszej połowie XIX w. • nowe prądy kulturowe pod koniec XVIII i w pierwszej połowie XIX w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: konserwatyzm, liberalizm, socjalizm, anarchizm, <i>Manifest komunistyczny</i>, komunizm, klasycyzm, romantyzm <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady dzieł sztuki klasycystycznej i romantycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • cechy sztuki klasycystycznej i romantycznej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: falanstery, feminizm, nacjonalizacja, rewolucja socjalna, neoklasycyzm • przyczyny narodzin socjalizmu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić główne założenia konserwatyizmu i liberalizmu • scharakteryzować idee odwołujące się do kwestii robotniczych • scharakteryzować sztukę klasycystyczną • wymienić główne cechy sztuki romantycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: familister, furieryści, sztuka użytkowa • przyczyny narodzin ideologii liberalnej i konserwatywnej • dlaczego anarchiści domagali się likwidacji państwa • różnicę między socjalizmem i komunizmem <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać poglądy socjalistów, komunistów i anarchistów • rozpoznać dzieła malarstwa, rzeźby, architektury klasycystycznej • rozpoznać cechy romantyzmu w sztuce, architekturze, muzyce i literaturze 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić przemiany w kulturze europejskiej pierwszej połowy XIX w. • wyjaśnić przyczyny rozwoju mecenatu mieszczańskiego 	
Wiosna Ludów 1848–1849 (rozd. 5)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1848 • postacie: Ludwika Filipa I, Karola Ludwika Napoleona Bonaparte – Napoleona III • przyczyny wybuchu Wiosny Ludów • państwa, w których doszło do wystąpień w czasie Wiosny Ludów <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: II 1848 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: monarchia lipcowa, rewolucja lutowa, Zgromadzenie Prawodawcze, powszechne głosowanie, kadencja, plebiscyt, abdykacja 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 22 II 1848, 1852 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: bankiety polityczne, warsztaty narodowe, uwłaszczenie chłopów • znaczenie powiedzenia: „Widać, że cesarz nie zamarzył pod Moskwą” 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić państwa europejskie, w których nie doszło w latach 1848–1849 do wystąpień rewolucyjnych i wyjaśnić, dlaczego tak się stało 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonać bilansu wystąpień rewolucyjnych w czasie Wiosny Ludów w Europie • opisać rolę prasy w propagowaniu haseł Wiosny Ludów

	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: II Republika Francuska, prezydent, zamach stanu, II Cesarstwo Francuskie • dlaczego krytykowano Ludwika Filipa I • dlaczego Karol Ludwik Napoleon Bonaparte wygrał wybory prezydenckie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie kraje, które objęła Wiosna Ludów 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować ogólnoeuropejskie tendencje sprzyjające wybuchowi Wiosny Ludów • omówić wydarzenia rewolucji lutowej we Francji 			
Ameryka Północna i Południowa w pierwszej połowie XIX w. (rozd. 6)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tzw. amerykańskie cechy: etos pracy, duch pionierski, kult wzajemnej pomocy i indywidualnego sukcesu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: kampania wyborcza, farmy, stany, Jankesi • wpływ rozbudowy infrastruktury kolejowej na rozwój Stanów Zjednoczonych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie czynniki miały wpływ na wzrost populacji USA w pierwszej połowie XIX w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1812–1814 • czas powstania hymnu narodowego i flagi Stanów Zjednoczonych <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: mormoni, amerykańska tożsamość • rolę akcji osiedleńczej, aneksji, wojen w procesie powiększania terytorium Stanów Zjednoczonych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić wpływ rewolucji przemysłowej na rozwój gospodarczy USA w pierwszej połowie XIX w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1836, 1850 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie stany Teksas i Kalifornię przyłączone do USA po wojnie z Meksykiem 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • że rozrost terytorialny USA dokonywał się kosztem ludności autochtonicznej – Indian <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować rozwój terytorialny USA w pierwszej połowie XIX w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać proces demokratyzacji USA z procesem demokratyzacji w państwach europejskich w pierwszej połowie XIX w.
Ziemie dawnej Rzeczypospolitej w latach 1815–1848					

<p>Ziemie dawnej Rzeczypospolitej w latach 1815–1830 (rozdz. 7)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1815 • postaci: cara Aleksandra I / króla Aleksandra II, wielkiego księcia Konstantego, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Nikołaja Nowosilcowa, Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, Fryderyka Chopina • decyzje kongresu wiedeńskiego w sprawie ziem polskich • główne postanowienia zawarte w konstytucji Królestwa Polskiego • zasięg terytorialny i położenie na mapie Wielkiego Księstwa Poznańskiego, Wolnego Miasta Krakowa / Rzeczypospolitej Krakowskiej, Królestwa Polskiego / Kongresowego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Wielkie Księstwo Poznańskie, Wolne Miasto Kraków / Rzeczpospolita Krakowska, Królestwo Polskie / Kongresowe, autonomia, namiestnik, Kresy, konstytucja oktrojowana, Rada Stanu, immunitet parlamentarny, Rada Administracyjna, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1816, 1818, 1828 • postaci: Adama Jerzego Czartoryskiego, Tadeusza Czackiego, Tomasza Zana, Alojzego Felińskiego, Juliana Ursyna Niemcewicza, Stanisława Staszica <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: gubernie zachodnie, ziemie zabrane, kurator, Liceum Krzemienieckie, Towarzystwo Filomatyczne, Towarzystwo Filaretów, Bank Polski, Giełda Kupiecka, polityka etatystyczna, Kanał Augustowski, Towarzystwo Przyjaciół Nauk • różnicę w sytuacji politycznej ziem zabranych i Królestwa Polskiego • dlaczego ukaz carski zabronił działalności Towarzystwa Filomatycznego i Towarzystwa Filaretów <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1817, 1825 • postaci: Józefa Maksymiliana Ossolińskiego, Antoniego Radziwiłła, Józefa Zajączka, Jana i Jędrzeja Śniadeckich • herb Królestwa Polskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Królestwo Galicji i Lodomerii, gubernator, Galicyjski Sejm Stanowy, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Uniwersytet Lwowski, komisarze państw zaborczych, landrat, Uniwersytet Wileński, Towarzystwo Kredytowe Ziemskie w Warszawie • w czym przejawiała się autonomia Wielkiego Księstwa Poznańskiego w ramach Królestwa Prus • na czym miała polegać „opieka trzech mocarstw” nad Rzeczpospolitą Krakowską <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postaci: Stanisława Skarbka, Leona Ludwika Sapiehy, Ludwika Geyera, Stanisława Kostki Potockiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Galicyjskie Towarzystwo Gospodarcze, Galicyjskie Towarzystwo Kredytowe Ziemskie, minister wyznań i oświecenia publicznego, Łódzki Okręg Przemysłowy, lojalizm • dlaczego Galicja do lat 50. XIX w. była najbardziej zapóźnionym cywilizacyjnie i kulturowo obszarem ziem polskich • dlaczego pieśń <i>Boże, coś Polskę...</i> była manifestem lojalizmu wobec króla Aleksandra II (cara Aleksandra I) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób herb Królestwa Polskiego ukazuje 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postaci: Stanisława Wodzickiego, Rajmunda Rembelińskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Zgromadzenie Reprezentantów, Senat Rządzący • znaczenie Rzeczypospolitej Krakowskiej dla polskiego życia kulturalnego i patriotycznego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić sytuację polityczną Rzeczypospolitej Krakowskiej • ocenić stosunek Polaków do cara Aleksandra I • ocenić politykę cara Aleksandra I wobec Królestwa Polskiego
---	--	---	---	---	---

	<p>Uniwersytet Warszawski / Aleksandryjski</p> <ul style="list-style-type: none"> dlaczego nadzieje Polaków na restytucję Rzeczypospolitej podczas kongresu wiedeńskiego nie zostały spełnione rolę Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego w rozwoju gospodarczym Królestwa Polskiego dlaczego Uniwersytet Warszawski nazywano Aleksandryjskim <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić postanowienia kongresu wiedeńskiego w sprawie podziału Księstwa Warszawskiego opisać ustrój Królestwa Polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kompetencje władcy w świetle konstytucji Królestwa Polskiego z 1815 r. wymienić swobody obywatelskie, które konstytucja gwarantowała mieszkańcom Królestwa Polskiego wyjaśnić, jaką rolę w zachowaniu polskiej kultury na ziemiach zabranych odegrało Liceum Krzemienieckie omówić sytuację chłopów w Królestwie Polskim 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować sytuację polityczną ziem polskich wchodzących w skład zaboru pruskiego wymienić postanowienia władz pruskich dotyczące organizacji Wielkiego Księstwa Poznańskiego ocenić działalność Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego w dziedzinie gospodarki w Królestwie Polskim 	<p>zależność Królestwa Kongresowego od Imperium Rosyjskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie Lwowa jako stolicy Królestwa Galicji i Lodomerii wskazać na mapie Wielkie Księstwo Poznańskie, Wolne Miasto Kraków / Rzeczpospolitą Krakowską, Królestwo Polskie / Kongresowe, Królestwo Galicji i Lodomerii, okręg tarnopolski, Wieliczkę, obwód białostocki, Lwów, Krzemieniec, Wilno, Łódzki Okręg Przemysłowy, Kanał Augustowski 	
Powstanie listopadowe (rozd. 8)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1830–1831, 29/30 XI 1830, X 1831 postacie: Mikołaja I, Waleriana Łukasińskiego, Piotra Wysockiego, Józefa Chłopickiego, Jana Skrzyneckiego, Józefa Sowińskiego, Emilii Plater przyczyny wybuchu powstania listopadowego miejsca najważniejszych bitew w czasie powstania listopadowego konsekwencje powstania listopadowego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: XII 1828, 25 I 1831 postacie: Nikołaja Nowosilcowa, Adama Jerzego Czartoryskiego, Ignacego Prądzyńskiego, Jana Krukowieckiego, Joachima Lelewela <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: dyktator, detronizacja, Rząd Narodowy, kunktator, naczelny wódz 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1819, II 1831 postacie: Józefa Zaliwskiego, Iwana Dybicza, Józefa Bema, Iwana Paskiewicza, Józefa Dwernickiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: cenzura, opozycja legalna, „kaliszanie”, belwederczycy przyczyny narastania nastrojów opozycyjnych 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 20 XII 1830, V 1831 postacie: Stanisława Potockiego, Maurycego Mochnackiego, Macieja Rybińskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: morale wojskowych, rebelia, Statut organiczny, noc paskiewiczowska, unifikacja dlaczego wojskowi spiskowcy nie chcieli 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Dezyderego Chłapowskiego, Wacława Tokarza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> znaczenie powstania listopadowego dla polskiej literatury i sztuki doby romantyzmu <p>Uczeń potrafi:</p>

	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: konspiracja, Towarzystwo Patriotyczne, sprzysiężenie Wysockiego, Szkoła Podchorążych Piechoty, noc listopadowa, zesłania, konfiskaty, emigracja, stan wojenny, Cytadela <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić cele, jakie chcieli osiągnąć członkowie spisku podchorążych wymienić represje popowstaniowe w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych 	<ul style="list-style-type: none"> międzynarodowy kontekst sytuacji politycznej w Królestwie Polskim w 1830 r. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować przyczyny wybuchu powstania listopadowego przedstawić przebieg nocy listopadowej wyjaśnić przyczyny detronizacji cara Mikołaja I i dynastii Romanowów 	<p>w Królestwie Polskim w latach 1819–1830</p> <ul style="list-style-type: none"> przyczyny klęski opozycji sejmowej przyczyny braku rozwiązania sprawy chłopskiej przez sejm w czasie powstania <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie Warszawę, Stoczek Łukowski, Olszynkę Grochowską, Iganie, Ostrołękę 	<p>uczestniczyć w wykonaniu wyroku na wielkim księciu Konstantym</p> <ul style="list-style-type: none"> dlaczego o sukcesie nocy listopadowej przesądziło zdobycie Arsenau znaczenie regularnej armii w prowadzeniu działań zbrojnych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić międzynarodową reakcję na powstanie przedstawić przebieg walk zbrojnych w czasie powstania 	<ul style="list-style-type: none"> rozstrzygnąć, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia, oraz uzasadnić swoją decyzję wymienić utwory literackie, obrazy, pomniki tematycznie związane z powstaniem listopadowym
Wielka Emigracja (rozd. 9)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1831 postacie: Adama Jerzego Czartoryskiego, Adama Mickiewicza państwa, w których osiedliło się najwięcej powstańców <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Wielka Emigracja, Hotel Lambert, dlaczego emigracja po powstaniu listopadowym nosi nazwę Wielkiej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Towarzystwo Demokratyczne Polskie, Gromady Ludu Polskiego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać rolę Paryża jako centrum życia kulturalnego Polaków na emigracji wskazać na mapie główne ośrodki Wielkiej Emigracji 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Andrzeja Towiańskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: mesjanizm, co oznacza sformułowanie: Polska „Chrystusem narodów” <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić ideę polskiego mesjanizmu 	
Powstanie krakowskie. Wiosna Ludów	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1846 postać: Jakuba Szeli, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: II–III 1846 <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> dlaczego powstanie chłopów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Franza Stadion 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić różne postawy polskich

<p>na ziemiach polskich (rozd. 10)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny wybuchu rabacji galicyjskiej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: rabacja galicyjska <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować okoliczności wybuchu i skutki rabacji galicyjskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: cyrkuł, • dlaczego urzędnikom austriackim udało się podburzyć chłopów galicyjskich przeciwko szlachcie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić stosunek władz austriackich do Jakuba Szeli 	<p>z Chochołowa było przeciwieństwem rabacji galicyjskiej</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie obszar, na którym doszło do wystąpień chłopskich w czasie rabacji galicyjskiej 		<p>chłopów w Galicji wobec sprawy odzyskania niepodległości</p>
<p>Spółczeństwo i gospodarka na ziemiach polskich w pierwszej połowie XIX w. (rozd. 11)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1842, 1848, 1851 • postacie: Dezyderego Chłapowskiego, Hipolita Cegielskiego • główne ośrodki przemysłowe na ziemiach polskich • największe miasta na ziemiach polskich w pierwszej połowie XIX w. • zmiany w rolnictwie na ziemiach polskich w pierwszej połowie XIX w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: industrializacja, Zagłębie Dąbrowskie, Huta Bankowa, Zagłębie Staropolskie, Bank Polski, granica celna, Kolej Warszawsko-Wiedeńska, burżuazja, inteligencja, proletariat, manufaktura, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1823, 1834 • postacie: Andrzeja Zamoyskiego, Karola Marcinkowskiego • instytucje na terenie Wielkopolski wspierające polską działalność gospodarczą i polską kulturę <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: galanteria metalowa, klemensowczycy, latyfundia rolno-spożywcze, Ziemstwo Kredytowe, Bazar • wpływ inwestora państwowego na rozwój przemysłu w Królestwie Polskim • wpływ industrializacji na zmiany społeczne <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1816, 1846 • postać: Jana Koźmiana <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: akt regulacyjny, gospodarka rynkowa, rozwój kapitalistyczny, edykt królewski, edykt regulacyjny • przyczyny zmian w strukturze wielkości gospodarstw chłopskich w Wielkopolsce • znaczenie rozwoju gospodarczego zaboru pruskiego dla utrzymania polskości tych ziem • wpływ wprowadzenia powszechnego obowiązku szkolnego w Prusach na likwidację problemu analfabetyzmu 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wpływ budowy Cytadeli w Warszawie na kierunki rozwoju miasta <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować rozwój Warszawy w pierwszej połowie XIX w. • wyjaśnić znaczenie Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej dla mieszkańców i rozwoju gospodarczego ziem polskich • scharakteryzować narodziny idei pracy organicznej • omówić, w jaki sposób w Wielkopolsce realizowano ideę pracy organicznej • analizować źródła statystyczne dotyczące demografii, urbanizacji, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić zasługi Andrzeja Zamoyskiego dla rozwoju nowoczesnej myśli ekonomicznej na ziemiach polskich • przedstawić rolę klemensowczyków w przemianach na polskiej wsi w pierwszej połowie XIX w. • porównać warunki uwłaszczenia chłopów w Galicji i Wielkim Księstwie Poznańskim • przedstawić dokonania gospodarcze i społeczne przedsiębiorczych Wielkopolan w pierwszej połowie XIX w.

	<p>praca organiczna, organicznicy</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie rozwoju kolei dla rozwoju gospodarczego ziem polskich • wpływ uwłaszczenia chłopów na migrację ludności ze wsi do miast <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jakim celu powołano do życia poznański Bazar 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować strukturę społeczną Królestwa Polskiego w pierwszej połowie XIX w. • przedstawić najważniejsze inwestycje gospodarcze w Królestwie Polskim • przedstawić warunki panujące na galicyjskiej wsi w pierwszej połowie XIX w. 	<p>w zaborze pruskim i rozwój cywilizacyjny tych ziem</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać rozwój przemysłu ciężkiego w Zagłębiu Dąbrowskim i Zagłębiu Staropolskim • wyjaśnić wpływ zniesienia granicy celnej między Królestwem Polskim a Cesarstwem Rosyjskim na rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego 	<p>gospodarki, poziomu życia na ziemiach polskich w pierwszej połowie XIX w.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Zagłębie Dąbrowskie, Będzin, Czeladź, Dąbrowę – Hutę Bankową, Zagłębie Staropolskie, Kielce, Suchedniów, rzekę Kamienną, Warszawę, Żyrardów, Częstochowę, Sosnowiec, Szczepieszyn (Klemensów) 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać poziom rozwoju gospodarczego ziem polskich w poszczególnych zaborach
<p>Kultura na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej w pierwszej połowie XIX w. (rozd. 12)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1800, 1822 • postacie: Stanisława Staszica, Fryderyka Chopina, Stanisława Moniuszki, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego, Joachima Lelewela, Cypriana Kamila Norwida, Aleksandra Fredry – ich dzieła i dokonania <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: klasycyzm, romantyzm, wieszcz <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1807–1814 • postacie: Izabeli Czartoryskiej, rodzinę Raczyńskich, Samuela Bogumiła Lindego, Juliana Ursyna Niemcewicza, Wojciecha Bogusławskiego, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Narcyzy Żmichowskiej – ich dzieła i dokonania <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: mecenat artystyczny, Towarzystwo Przyjaciół 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1818 • postacie: Heleny Radziwiłłowej, Józefa Elsnera, Seweryna Goszczyńskiego, Jakuba Kubickiego, Alojzego Felińskiego – ich dzieła i dokonania <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego Puławy nazywano polskimi Atenami • znaczenie opracowania i publikacji <i>Słownika języka polskiego</i> przez Samuela Bogumiła Lindego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Kajetana Koźmiana, Jana Pawła Woronicza, Piotra Michałowskiego, Henryka Rodakowskiego – ich dzieła i dokonania <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jak klęska powstania listopadowego wpłynęła na kulturę polską <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie rezydencji Czartoryskich w Puławach dla 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Kazimierza Brodzińskiego, Abrahama Sterna <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rolę prac Joachima Lelewela w polskiej historiografii <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polegał spór klasyków z romantykami • wymienić wynalazki Abrahama Sterna

	<ul style="list-style-type: none"> wymienić główne nurty kultury polskiej w pierwszej połowie XIX w. omówić główne cechy polskiego romantyzmu 	<p>Nauk, Teatr Narodowy, Biblioteka Raczyńskich</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić główne ośrodki życia umysłowego, kulturalnego i artystycznego na ziemiach polskich w pierwszej połowie XIX w. wyjaśnić, na czym polegała działalność Towarzystwa Przyjaciół Nauk 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić rolę mecenatu arystokratycznego w rozwoju kultury polskiej pod zaborami wskazać elementy charakterystyczne dla architektury klasycystycznej w bryle budynku Belwederu (lub na przykładzie innej budowli) wymienić najważniejszych twórców klasycystycznych i romantycznych oraz ich dzieła 	<p>zachowania kultury pod zaborami</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić rolę Stanisława Staszica w rozwoju polskiej nauki pierwszej połowy XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić rolę salonów literackich
--	---	---	--	---	---

Europa i świat w drugiej połowie XIX i na początku XX w.

<p>Wojna krymska (rozd. 13)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1853–1856, 1853, 1856 postacie: Mikołaja I, Napoleona III, Aleksandra II, Adama Jerzego Czartoryskiego, Adama Mickiewicza przyczyny i rezultat wojny krymskiej uczestników wojny krymskiej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: cenzura, cieśniny czarnomorskie, strefa 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1854, 1855 postać: lorda Palmerstona żądania, które Rosja postawiła Turcji <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: „żandarm Europy”, kongres paryski, ukaz, autokratyczny sposób rządzenia dlaczego Mikołaja I nazywano „żandarmem Europy” 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1859, 1861 postać: Aleksandra Walewskiego skutki wojny krymskiej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: panslawizm, idea Trzeciego Rzymu, mir, Gospodarstwo Mołdawskie, Gospodarstwo Wołoskie, Księstwo Rumunii 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Aleksandra Hercena <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: „cienka czerwona linia” cele polityczne Aleksandra Hercena znaczenie oblężenia Sewastopola dla rezultatu wojny krymskiej <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Aleksandra Mienszykowa, Michała Czajkowskiego (Sadyka Paszy) <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Dywizja Kozaków Sułtańskich, Pułk Kozaków Sułtańskich, kondotierzy <p>Uczeń potrafi:</p>
---------------------------------	--	--	---	---	---

	<p>zdemilitaryzowana, autonomia, agitacja, dywersja, odwilż posewastopolska, poddaństwo, uwłaszczenie, samodzierżawie</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić przyczyny wojny krymskiej wyjaśnić skutki wojny krymskiej 	<ul style="list-style-type: none"> cele polityki imperialnej Rosji jak zmieniłaby się pozycja Turcji, gdyby spełniła ona żądania Rosji dlaczego Wielka Brytania, Francja, papieństwo i Królestwo Sardynii zdecydowały się na udział w wojnie krymskiej wpływ wojny krymskiej na Święte Przymierze <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić genezę wojny krymskiej scharakteryzować interesy państw uczestniczących w wojnie krymskiej przedstawić główne reformy Aleksandra II wymienić postanowienia kongresu paryskiego 1856 r. 	<ul style="list-style-type: none"> rolę idei Trzeciego Rzymu w polityce Rosji dlaczego Mikołaj I nazwał Turcję „konającym człowiekiem” rolę floty czarnomorskiej w basenie Morza Czarnego dlaczego Rosja szerzyła ideę pansławizmu jaką rolę odgrywało prawosławie w zbliżeniu Rosji i Słowian na Bałkanach <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na jakich zasadach przeprowadzono uwłaszczenie chłopów w Rosji przedstawić wpływ wojny krymskiej na dążenia niepodległościowe ludów bałkańskich 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jakie nadzieje wiąźali Polacy z wybuchem wojny krymskiej wskazać na mapie Sewastopol, Mołdawię, Wołoszczyznę, Synopę, Bosfor, Dardanele 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposoby zaangażowania Polaków po stronie mocarstw zachodnich i Turcji
Wojna secesyjna (rozd. 14)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1860, 1861–1865, 1865 postacie: Abrahama Lincolna, Jeffersona Davisa 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1862, 1863 postacie: Roberta Lee, Thomasa Jacksona, Ulyssesa Granta, Williama Shermana 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1861 postać: Davida Portera <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Amerykańskie Stowarzyszenie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1867 postacie: Williama Henry’ego Sewarda, Nathana Bedforda Forresta 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Winfielda Scotta <p>Uczeń rozumie:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny wybuchu wojny secesyjnej • skutki wojny secesyjnej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Unia, państwo federacyjne, stan, abolicja, secesja, jankesi, konfederaci, amnestia, XIII poprawka do konstytucji, segregacja rasowa, rezerwaty • wpływ problemu niewolnictwa na wybuch wojny secesyjnej w USA • różnice społeczno-gospodarcze między Północą i Południem <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać walczące strony w czasie wojny secesyjnej • wymienić konsekwencje wojny secesyjnej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: stany wolne, stany niewolnicze, republikanie, demokraci, Konfederacja, unioniści, Proklamacja emancypacji • dlaczego Południe sprzeciwiało się zniesieniu niewolnictwa • dlaczego Abraham Lincoln jest postrzegany jako męczennik walki o prawa człowieka <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny wojny secesyjnej • scharakteryzować przebieg walk w trakcie wojny domowej w USA • przedstawić główne założenia konstytucji Skonfederowanych Stanów Ameryki 	<p>Antyniewolnicze, Skonfederowane Stany Ameryki, taktyka spalonej ziemi, złoty wiek Ameryki, kongresmen</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego po zakończeniu wojny secesyjnej rozpoczął się okres zwany złotym wiekiem Ameryki <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie wojny secesyjnej dla zniesienia niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych • wymienić prawa, które na mocy Proklamacji zniesienia niewolnictwa uzyskali czarnoskórzy mieszkańcy Ameryki 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Ku Klux Klan, rasizm, lincz, karabin wielostrzałowy • dlaczego wojna secesyjna pochłonęła aż 600 tys. ofiar, a ok. 1 mln żołnierzy zostało rannych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak wojna secesyjna wpłynęła na kondycję gospodarki amerykańskiej • podać przykłady segregacji rasowej w USA • wyjaśnić, w jakim celu biali Amerykanie utworzyli Ku Klux Klan • wskazać na mapie Richmond, Gettysburg, Appomattox, Galveston, West Point, terytorium Konfederacji i Unii 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: plan anakondy, system łupów <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady działalności filantropijnej amerykańskich milionerów • wyjaśnić, w jaki sposób Alaska została przyłączona do USA • omówić politykę władz Stanów Zjednoczonych względem rdzennej ludności
Zjednoczenie Włoch (rozdz. 15)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1861 • postacie: Giuseppe Garibaldi, Wiktor Emanuel II • główne etapy procesu zjednoczeniowego • państwa, które sprzyjały zjednoczeniu, oraz te, które były 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1858, 1859, 1860 • postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Mazziniego, Henriego Dunanta Piusa IX <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: układ w Plombiers, Królestwo 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1866, 1870 • Henriego Dunanta, Franciszka II Burbona <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: dwie koncepcje zjednoczeniowe, więzień Watykanu 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego garybaldczycy zdobyli masowe poparcie społeczne • dlaczego Giuseppe Garibaldi zrezygnował z marzeń o republice włoskiej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • różnicę między tożsamością lokalną a tożsamością narodową • dlaczego walka Włochów o zjednoczenie stała się inspiracją i przykładem dla

	<p>przeciwnikami zjednoczenia Włoch</p> <ul style="list-style-type: none"> • skutki zjednoczenia Włoch <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: tożsamość narodowa, Piemont, <i>risorgimento</i>, plebiscyt, wyprawa tysiąca czerwonych koszul, Państwo Kościelne • dysproporcje w rozwoju gospodarczym państw włoskich <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić etapy zjednoczenia Włoch 	<p>Obojga Sycylii, garybaldzycy, Czerwony Krzyż</p> <ul style="list-style-type: none"> • cel układu zawartego przez Piemont z Francją • wpływ rozwoju gospodarczego Królestwa Sardynii na objęcie przywództwa w procesie zjednoczeniowym • dlaczego Napoleon III zawarł pokój z Austrią z pominięciem Piemontczyków • przyczyny utworzenia organizacji Czerwonego Krzyża <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić następstwa bitwy pod Solferino • wskazać na mapie Magentę, Solferino, Custozę, Piemont, Lombardię, Wenecję, Neapol 	<ul style="list-style-type: none"> • dlaczego sukcesy militarne czerwonych koszul zaniepokoiły Camilla Cavoura • dlaczego papież Pius IX ogłosił się więźniem Watykanu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić różnice między dwiema koncepcjami zjednoczenia Włoch • przedstawić wpływ Wiosny Ludów na idee zjednoczeniowe Włoch • opisać wyprawę tysiąca czerwonych koszul • scharakteryzować stosunek papieża Piusa IX do zjednoczenia Włoch • wskazać na mapie Kalabrię, Toskanię, Parmę, Modenę, trasę wyprawy tysiąca czerwonych koszul 	<ul style="list-style-type: none"> • dlaczego Turyn, a później Florencja były pierwszymi stolicami zjednoczonych Włoch <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić znaczenie plebiscytów w procesie zjednoczeniowym • przedstawić proces zjednoczeniowy Włoch 	<p>innych narodów Europy</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozstrzygnąć, czy proces zjednoczenia Włoch stał w sprzeczności z ładem wiedeńskim
<p>Zjednoczenie Niemiec. Powstanie Austro-Węgier (rozd. 16)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1871 • postacie: Ottona von Bismarcka, Wilhelma I Hohenzollerna • rolę Prus w zjednoczeniu Niemiec • dokonania Ottona von Bismarcka 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1867, 1870–1871 • postacie: Napoleona III, Helmutha von Moltke <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Małe Niemcy, Wielkie Niemcy, Związek Niemiecki, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1862, 1866 • postacie: Leopolda Hohenzollerna, Agenora Gołuchowskiego • wydarzenia, które doprowadziły do zjednoczenia Niemiec 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1864 • postacie: Gyuli Andrassy’ego • główne etapy zjednoczenia Niemiec <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: polityka <i>splendid isolation</i> (wspaniałego odosobnienia) <p>Uczeń potrafi:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • zmiany na mapie Europy, które się dokonały w latach 1866–1871 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: III Republika Francuska, II Rzesza, Rzesza Niemiecka, kanclerz, unia realna, państwo dualistyczne, Austro-Węgry, autonomia, lojalizm • stwierdzenie Ottona von Bismarcka, że zjednoczenie dokona się „krwią i żelazem” <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić etapy zjednoczenia Niemiec 	<p>Związek Północnoniemiecki, depesza emska, preliminaria pokojowe, pokój we Frankfurcie nad Menem</p> <ul style="list-style-type: none"> • z czego wynikała różnica między dwiema koncepcjami zjednoczenia Niemiec • w jaki sposób depesza emska przyczyniła się do wybuchu wojny francusko-pruskiej • cel zorganizowania ceremonii proklamacji zjednoczonych Niemiec w sali Lustrzanej pałacu w Wersalu • przyczyny wprowadzenia monarchii dualistycznej Austro-Węgier <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować dwie koncepcje zjednoczenia Niemiec • omówić rolę Ottona von Bismarcka w zjednoczeniu Niemiec • wyjaśnić, jakie konsekwencje dla Francji miała przegrana w wojnie z Prusami • przedstawić okoliczności powstania Austro-Węgier 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Bawaria, Księstwo Liechtensteinu, prowokacja, Przedlitawia, Zalitawia • znaczenie klęski Austrii w wojnie z Prusami dla procesu zjednoczenia Niemiec • przyczyny braku poparcia dla zjednoczenia Niemiec przez Prusy ze strony krajów południa Niemiec <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny klęski Austrii w wojnie z Prusami • omówić cel powstania i organizację Związku Północnoniemieckiego • omówić rolę prowokacji w konflikcie francusko-pruskim z 1870 r. • wyjaśnić, jakie znaczenie dla dalszych relacji francusko-niemieckich mogło mieć ogłoszenie powstania Rzeszy Niemieckiej w sali 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Szlezwik, Holsztyn • rolę konfliktu z Danią w procesie zjednoczenia Niemiec <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego kwestia Szlezwiku i Holsztynu doprowadziła do wojny z Danią 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jaki wpływ na sytuację w Europie miało powstanie Rzeszy Niemieckiej w XIX w. • wyjaśnić rolę Agenora Gołuchowskiego w procesie liberalizacji Austrii • wyjaśnić, w jaki sposób herb monarchii habsburskiej odzwierciedla dualizm monarchii austro-węgierskiej • porównać procesy zjednoczeniowe Niemiec i Włoch • wskazać na mapie Szlezwik, Holsztyn, Sadową, Ems, Sedan, Metz, Frankfurt nad Menem, Bawarię, Przedlitawię i Zalitawię
--	--	--	--	---	---

			<p>Lustrzanej pałacu wersalskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać wspólne i odrębne instytucje Austrii i Węgier 		
<p>Kolonializm w drugiej połowie XIX w. (rozdz. 17)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1880, 1902 postacie: królowej Wiktorii, Mohandasa Karamchanda Gandhiego korzyści gospodarcze, które płynęły z posiadania kolonii największe mocarstwa kolonialne pod koniec XIX w. skutki kolonializmu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: metropolia, ideologia kolonialna, rasizm, „wyścig o Afrykę”, Burowie, wojny burskie, Związek Południowej Afryki, cesarzowa Indii, europeizacja, imperializm dlatego Indie były nazywane perłą w koronie brytyjskiej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić przyczyny kolonializmu w XIX w. wyjaśnić, kim byli Burowie przedstawić korzyści, które czerpała Wielka 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1880–1881, 1899–1902 postać: Cecila Johna Rhodesa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: „rozdrapywanie Afryki”, „brzemie białego człowieka”, pierwsza wojna burska, druga wojna burska, obozy koncentracyjne, eksterminacja, Transwał, Orania, Indyjski Kongres Narodowy jakie działania Cecil John Rhodes uznawał za „brzemie białego człowieka” dlatego rewolucja przemysłowa w Europie przyczyniła się do rozwoju kolonializmu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować kolonizację w Afryce i Azji scharakteryzować stosunek Brytyjczyków do mieszkańców Indii 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1857–1859 postać: Leopolda II <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: kolonie, gubernator, powstanie sipajów na czym polegały formy protestu przeciw Brytyjczykom stosowane przez Gandhiego i jego zwolenników <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić poglądy Cecila Johna Rhodesa na temat cywilizowania ludów Afryki i Azji wskazać na mapie kolonie angielskie, francuskie i niemieckie w Afryce i Azji wyjaśnić konsekwencje powstania sipajów scharakteryzować formy walki Hindusów z kolonizatorami brytyjskimi 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1887 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: Związek Indochiński dlatego Wietnamczycy nieprzychylnie traktowali chrześcijańskich misjonarzy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać najważniejsze konflikty kolonialne w drugiej połowie XIX w. wyjaśnić, jak doszło do powstania Związku Indochińskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1840 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: „ludzkie zoo” sens ideowy karykatury <i>Kolos Rhodesa</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozstrzygnąć, czy stosunek państw kolonialnych do rdzennej ludności Afryki był oparty na wartościach chrześcijańskich, oraz uzasadnić swoją decyzję ocenić politykę Europejczyków względem rdzennej ludności kolonii ocenić politykę brytyjską względem ludności cywilnej w czasie drugiej wojny burskiej

	Brytania z „posiadania” Indii	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny i konsekwencje wojen burskich 			
Nowe mocarstwa kolonialne i rywalizacja na Dalekim Wschodzie (rozdz. 18)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1839–1860, 1887, 1898, 1904–1905 • postać: Theodore’a Roosevelta • państwa, które do XIX w. miały kolonie na Dalekim Wschodzie • państwa, które pod koniec XIX w. przystąpiły do rywalizacji o kolonie na Dalekim Wschodzie • przyczyny i rezultat wojny hiszpańsko-amerykańskiej • państwa, które rywalizowały o strefy wpływów w Chinach • przyczyny wojny rosyjsko-japońskiej • postanowienia pokoju w Portsmouth <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: opium, wojny opiumowe, zasada „otwartych drzwi”, pokój w Portsmouth • cel przekopania Kanału Panamskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić przyczyny i skutki wojny hiszpańsko-amerykańskiej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1839–1842, 1856–1860, 1914 • tereny, które zostały opanowane do XIX w. przez państwa kolonialne na Dalekim Wschodzie • tereny opanowane przez państwa, które pod koniec XIX w. przystąpiły do rywalizacji o kolonie na Dalekim Wschodzie • dokonania prezydenta USA Theodore’a Roosevelta <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: „republiki bananowe”, polityka izolacji, pierwsza wojna opiumowa, druga wojna opiumowa, „rozdarcie Chin” • cel polityki Theodore’a Roosevelta • dlaczego Chiny prowadziły politykę izolacji • dlaczego Rosja przegrała wojnę z Japonią <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego Amerykanie zaczęli 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1899–1901 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: dynastia mandżurska, powstanie bokserów • wpływ opium na społeczeństwo chińskie • przyczyny powstania bokserów w Chinach <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić przebieg wojny hiszpańsko-amerykańskiej • wyjaśnić przyczyny wybuchu powstania bokserów • wyjaśnić przyczyny i skutki wojen opiumowych • wskazać na mapie główne kierunki ekspansji nowych mocarstw kolonialnych na Dalekim Wschodzie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1851, 1887 • czas powstania baz morskich USA w Pearl Harbor i w zatoce Guantanamo <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: powstanie tajpingów • jaką rolę odegrały wydarzenia na Kubie w 1895 r. w polityce USA wobec Hiszpanii • jak funkcjonowały „republiki bananowe” <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować rywalizację hiszpańsko-amerykańską o wpływy na Morzu Karaibskim • wyjaśnić, w jakich okolicznościach Kuba stała się państwem niepodległym • wyjaśnić przyczyny wybuchu powstania tajpingów 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozstrzygnąć, czy Theodore’a Roosevelt realizował doktrynę Monroego, oraz uzasadnić odpowiedź • ocenić politykę kolonialną mocarstw wobec Chin • wyjaśnić, jak klęska Rosji w wojnie z Japonią wpłynęła na sytuację państwa i społeczeństwa rosyjskiego • wyjaśnić, jaką politykę wobec Korei prowadzili Japończycy • wskazać na mapie: Kanał Panamski, Pearl Harbor, zatokę Guantanamo, Kubę, Puerto Rico, Chiny, Nankin, Hongkong, Japonię, Port Artur, wyspę Cuszimę, Mukden, Portsmouth, półwysep Liaodong, Mandżurię, Koreę

	<ul style="list-style-type: none"> omówić przyczyny wojny rosyjsko-japońskiej 	<p>propagować zasadę „otwartych drzwi” wobec Chin</p>			
<p>Przemiany gospodarcze i społeczne w drugiej połowie XIX i na początku XX w. (rozdz. 19)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1867, 1895 postacie: Thomasa Alvy Edisona, Alfreda Nobla, Piotra Curie, Marii Skłodowskiej-Curie, Wilhelma Roentgena, braci Orville’a i Wilbura Wrightów najważniejsze osiągnięcia w nauce i technice drugiej połowy XIX i na początku XX w. konsekwencje społeczne przemian gospodarczych w drugiej połowie XIX i na początku XX w. kraje, które znalazły się w czołówce najlepiej rozwiniętych gospodarczo państw świata w drugiej połowie XIX i na początku XX w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: era elektryczności, silnik elektryczny, telefon, ropa, benzyna, dynamit, Nagroda Nobla, radioaktywność, melioracja, mechanizacja rolnictwa, migracja, wodociągi, szczepionka, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1853, 1876 postacie: Alexandra Grahama Bella, Ignacego Łukasiewicza, Rudolfa Diesla <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: destylacja nafty, olej napędowy, konstrukcje żelbetonowe, drapacze chmur, automobil, migracje międzykontynentalne, imigracja dłaczego pierwsze wieżowce nazwano drapaczami chmur wpływ stosowania nawozów sztucznych i mechanizacji na rozwój rolnictwa przyczyny migracji ludności w drugiej połowie XIX i na początku XX w. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić dziedziny, w których nastąpił największy postęp technologiczny w drugiej połowie XIX i na początku XX w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1882, 1903, 1911 postacie: Ludwika Pasteura, Karola Olszewskiego, Zygmunta Wróblewskiego, Williama Lindleya, Carla Benza, Gottlieba Daimlera <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: zjawisko naturalnej promieniotwórczości, pasteryzacja, wścieklizna, usługi turystyczne, adaptacja społeczna wpływ wynalazków i przemian gospodarczych na życie ludzi w drugiej połowie XIX i na początku XX w. przyczyny zmiany w czołówce najbardziej rozwiniętych gospodarczo państw świata w drugiej połowie XIX i na początku XX w. <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1888 postacie: Michaela Faradaya, André Ampère’a, Ernsta Wernera von Siemensa, Antoine’a Henriego Becquerela, Johna Dunlopa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: antyseptyka, dwusuwowy silnik spalinowy, silnik wysokoprężny, gumowa opona, bicykl, agenci przedsiębiorstw przewozowych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować rozwój komunikacji w drugiej połowie XIX i na początku XX w. opisać wpływ postępu technologicznego na życie ludzi w drugiej połowie XIX i na początku XX w. scharakteryzować procesy migracyjne na świecie w połowie XIX i na początku XX w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Ignaza Semmelweisa, Antoniego Mikulicza-Radeckiego, Edmunda Biernackiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: odczyn OB, curieterapia znaczenie antyseptyki w medycynie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić sposoby zastosowania odkryć naukowych Piotra Curie i Marii Skłodowskiej-Curie ocenić wkład Polaków w rozwój nauki i techniki na świecie w drugiej połowie XIX i na początku XX w. ocenić wpływ postępu technologicznego na środowisko naturalne w drugiej połowie XIX i na początku XX w.

	<p>promienie X, rad, polon, metro, aeroplan</p> <ul style="list-style-type: none"> dlaczego okres drugiej połowy XIX i początku XX w. nazywamy erą elektryczności <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejsze osiągnięcia w nauce i technice drugiej połowy XIX i początku XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> opisać przemiany w rolnictwie i przemyśle w drugiej połowie XIX w. analizować źródła statystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego USA stały się pierwszą gospodarką świata na początku XX w. 		
<p>Prądy kulturowe i ideowe w drugiej połowie XIX i na początku XX w. (rozd. 20)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1889, 1895 postacie: Karola Darwina, Józefa Konrada Korzeniowskiego / Josepha Conrada, Bolesława Prusa, Claude'a Moneta, Vincenta van Gogha, braci Auguste'a i Louisa Lumière, Karola Marksa, Fryderyka Engelsa, Włodzimierza Lenina główne kierunki w sztuce drugiej połowy XIX i początku XX w. idee polityczne drugiej połowy XIX w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: teoria ewolucji, pozytywizm, impresjonizm, analfabetyzm, szkoły koedukacyjne, kultura masowa, kinematograf, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1893 postacie: Emila Zoli, Wiktora Hugo, Fiodora Dostojewskiego, Lwa Tołstoja, Jacka Londona, Gustava Klimta, Emmeline Pankhurst <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: naturalizm, modernizm, symbolizm, secesja, ekspresjonizm, prasa brukowa / prasa rewolwerowa, masowe partie polityczne, I Międzynarodówka, II Międzynarodówka, egoizm narodowy, sufrażystki wpływ nauki i rozwoju gospodarczego na kulturę dlaczego teoria ewolucji miała istotny wpływ na powstanie nowych prądów ideowych 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1891 postacie: Augusta Comte'a, Herberta Spencera, Gustawa Flauberta, Antoniego Czechowa, Marka Twaina, Leona XIII <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: scjentyzm, literatura fantastycznonaukowa, encyklika <i>Rerum novarum</i> znaczenie procesu demokratyzacji dla powstania partii masowych przyczyny narodzin nowatorskich tendencji w różnych dziedzinach sztuki przyczyny wydania encykliki <i>Rerum novarum</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Karla Liebknechta, Róży Luksemburg, Eduarda Bernsteina, Alfreda Dreyfusa, Henryka Ibsena, Juliusza Verne'a <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: futurizm, program erfurcki, rewolucjoniści, rewizjoniści / reformiści przyczyny rozwoju antysemityzmu w XIX w. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić różnice ideowe między rewolucjonistami i rewizjonistami wyjaśnić, dlaczego Juliusza Verne'a 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Charles'a Baudelaire'a, Paula Verlaine'a, Arthura Rimbaud, Bronisławy Skłodowskiej, Theodora Herzla <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: parnasizm, dekadentyzm, syjonizm znaczenie ruchu emancypacji kobiet przyczyny narodzin syjonizmu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować przemiany w kulturze w drugiej połowie XIX i na początku XX w.

	<p>socjaldemokracja, nacjonalizm, antysemityzm, chadecja, emancypantki / entuzjastki</p> <ul style="list-style-type: none"> wpływ wprowadzenia obowiązku szkolnego na likwidację analfabetyzmu przyczyny powstania ruchu emancypacji kobiet <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić idee polityczne drugiej połowy XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> przyczyny powstania szkół koedukacyjnych znaczenie kina dla rozwoju kultury masowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jaki wpływ na życie ludzi miało pojawienie się kultury masowej wyjaśnić przyczyny ustanowienia 1 maja międzynarodowym świętem ludzi pracy 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić wpływ pozytywizmu na literaturę i sztukę drugiej połowy XIX w. opisać zjawisko demokratyzacji przedstawić główne postulaty encykliki <i>Rerum novarum</i> omówić metody działania sufrażystek wskazać różnice w założeniach ideowych socjaldemokracji, narodowej demokracji oraz chadecji 	<p>nazywa się prekursorem fantastyki naukowej</p>	
--	--	--	---	---	--

Ziemie polskie w drugiej połowie XIX i na początku XX w.

<p>Powstanie styczniowe (rozdz. 21)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 22 I 1863, 1863–1864, 1864 postacie: cara Aleksandra II, Aleksandra Wielopolskiego, Romualda Traugutta przyczyny wybuchu powstania styczniowego decyzje zawarte w <i>Manifeście Tymczasowego Rządu Narodowego</i> skutki powstania styczniowego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1856, II 1861, X 1862 postacie: Jarosława Dąbrowskiego, Ludwika Mierosławskiego, Mariana Langiewicza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: rewolucja moralna, manifestacje patriotyczne, kółka konspiracyjne, Komitet Miejski, Komitet Centralny Narodowy, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: II 1863, III 1864 postacie: Andrzeja Zamoyskiego, Zygmunta Padlewskiego, Leopolda Kronenberga, wielkiego księcia Konstantego Romanowa, Michaiła Murawjowa, Fiodora Berga <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: VIII 1864 postacie: Aleksandra Sochaczewskiego, Michała Heidenreicha-Kruka, Józefa Hauke-Bosaka, François Rochebrune’a, Piusa IX, Stanisława Brzóska <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Ziemia i Wolność, żuawi śmierci 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: rabina Dow Ber Meiselsa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: katorżnicy polska diaspora, powstanie zabajkalskie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić stosunek społeczności żydowskiej do sprawy polskiej w przededniu
---	--	--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • przebieg i charakter działań zbrojnych w czasie powstania styczniowego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: odwilż posewastopolska, Czerwoni, Biali, żałoba narodowa, stan wojenny, branka, Tymczasowy Rząd Narodowy, <i>Manifest</i>, dyktator, partyzantka, insurekcja, zsyłki, katorgia, konfiskaty, ukazy uwłaszczeniowe • przyczyny ogłoszenia branki z inicjatywy Aleksandra Wielopolskiego • różnice w programach Białych i Czerwonych • konieczność prowadzenia walk partyzanckich przez powstańców <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować powstanie styczniowe • przedstawić skutki powstania styczniowego 	<p>państwo podziemne, Rząd Narodowy</p> <ul style="list-style-type: none"> • oczekiwania i nadzieje Polaków związane z osobą cara Aleksandra II • cele polityki Aleksandra Wielopolskiego • cel organizowania manifestacji patriotycznych • dlaczego mogła pięciu poległych odgrywała istotną rolę w pamięci polskich patriotów w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • znaczenie żałoby narodowej dla demonstrowania uczuć patriotycznych • skutki przyłączenia się Białych do powstania <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić sytuację społeczno-polityczną w zaborze rosyjskim przed wybuchem powstania styczniowego • wyjaśnić symbolikę godła powstańczego 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: ugodowcy, tzw. żubry kresowe, Komisja Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Towarzystwo Rolnicze, namiestnik, repolonizacja administracji i sądownictwa, Szkoła Główna Warszawska, konwencja Alvenslebena • przyczyny i skutki zawarcia przez Rosję układu z Prusami zwanego konwencją Alvenslebena • dlaczego ogłoszenie ukazu carskiego o uwłaszczeniu chłopów miało istotne znaczenie dla upadku powstania <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować organizację polskiego państwa podziemnego w czasie powstania styczniowego • wskazać na mapie główne tereny działań zbrojnych prowadzonych przez powstańców i miejsca najważniejszych bitew 	<ul style="list-style-type: none"> • dlaczego kwestia uwłaszczenia chłopów miała kluczowe znaczenie dla walk powstańczych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić stanowisko Aleksandra II w sprawie polskiej niepodległości • ocenić postawę i dokonania Romualda Traugutta • ocenić postawy społeczeństwa polskiego wobec powstania styczniowego • ocenić społeczne i ekonomiczne skutki uwłaszczenia chłopów w Królestwie Polskim • omówić stosunek rządów i narodów europejskich do powstania styczniowego 	<p>powstania styczniowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego żuawi śmierci byli uważani za jeden z najlepszych oddziałów powstania styczniowego • wyjaśnić, dlaczego Aleksandra Sochaczewskiego nazywamy malarzem syberyjskiej katorgi
--	--	--	---	--	---

<p>Królestwo Polskie i ziemie zabrane po powstaniu styczniowym (rozd. 22)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1865, 1879–1897 • postać: Aleksandra Apuchtina • represje, które władze rosyjskie zastosowały wobec uczestników powstania styczniowego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: represje, stan wojenny, katorga, konfiskata mienia, rusyfikacja, noc apuchtinowska, kurator oświaty <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić represje zastosowane przez władze rosyjskie wobec uczestników powstania styczniowego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1866–1869 • postać: papieża Leona XIII <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: unifikacja, przymusowe osiedlenie, depolonizacja, Kraj Nadwiślański • dlaczego rusyfikacja szkolnictwa spotkała się z brakiem akceptacji i buntem ze strony uczniów <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić politykę rusyfikacji w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych • wyjaśnić na czym polegała unifikacja Królestwa Polskiego z Cesarstwem Rosyjskim • wymienić instytucje polskie zlikwidowane przez władze rosyjskie po upadku powstania styczniowego • scharakteryzować zmiany w szkolnictwie na terenie Królestwa Polskiego w okresie tzw. nocy apuchtinowskiej • wyjaśnić, co miała symbolizować nazwa Kraj Nadwiślański, którą 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1867 • postać: Stanisława Piotrowicza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: język wykładowy, Carski Uniwersytet Warszawski, Kolegium Duchowne, kasata zakonów <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać podobieństwa i różnice w sytuacji Polaków w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych po powstaniu styczniowym • wyjaśnić, na czym polegała utrata autonomii przez Królestwo Polskie • wyjaśnić, na czym polegał proces depolonizacji w urzędach • wyjaśnić, dlaczego największy nacisk na rusyfikację kładziono w oświacie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Adama Stanisława Krasińskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: konwersja, indywidualna strategia oporu, litewski ruch narodowy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować postawy Polaków wobec rusyfikacji • omówić politykę władz carskich wobec Kościoła katolickiego na ziemiach zabranych po upadku powstania styczniowego • omówić proces rusyfikacji widoczny w przestrzeni publicznej na przykładzie pałacu Staszica 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Piotra Żylińskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić budowle, które wzniesiono w Warszawie po upadku powstania styczniowego, będące symbolami rosyjskiego panowania • ocenić skuteczność polityki rusyfikacji zastosowanej wobec polskiego społeczeństwa
---	--	---	--	---	--

		zastąpiono nazwę Królestwo Polskie			
Ziemie zaborów austriackiego i pruskiego po powstaniu styczniowym (rozd. 23)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1866, 1886, 1901 • postacie: Agenora Gołuchowskiego, Michała Drzymały • warunki funkcjonowania autonomii galicyjskiej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Sejm Krajowy, adres do tronu, polonizacja administracji, kulturkampf, germanizacja, Provinz Posen, Komisja Kolonizacyjna, strajk dzieci we Wrześni • na czym polegał protest Michała Drzymały • przyczyny ogłoszenia przez Sejm Krajowy adresu do tronu w 1866 r. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować politykę władz pruskich wobec nauczania w języku polskim 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1873, 1876, 1885–1886 • postacie: Kazimierza Badeniego, Mieczysława Ledóchowskiego • formy walki mieszkańców zaboru pruskiego o zachowanie języka polskiego, religii i polskiego stanu posiadania <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: polski lojalizm, parcelacja, rugi pruskie • dlaczego polityka kulturkampfu miała na terenie zaboru pruskiego ostrze antypolskie • dlaczego rugi pruskie spotkały się z ostrym sprzeciwem opinii międzynarodowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać postawy Polaków wobec germanizacji 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1861, 1894 • postacie: Alfreda Potockiego, Michała Bobrzyńskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: dyplom październikowy, patent lutowy, federalizacja, kraje koronne, autonomia, namiestnik, Rada Państwa, Koło Polskie, minister do spraw Galicji, Landtag, Reichstag, Związek Popierania Niemczyzny w Marchiach Wschodnich – Hakata <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać postawy Polaków wobec polityki władz zaborczych w Galicji • scharakteryzować politykę władz zaboru pruskiego wobec Polaków • opisać postawę arcybiskupa Mieczysława Ledóchowskiego wobec władz pruskich 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1908 • postacie: Juliana Dunajewskiego, Bronisławy Śmidowicz <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: wybory kurialne, Wydział Krajowy, Rada Szkolna Krajowa, karty wyborcze, korupcja, ustawa kagańcowa • na czym polegały dalekosiężne skutki działalności Hakaty <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić pozycję Polaków w monarchii Habsburgów • wyjaśnić sytuację międzynarodową państwa Habsburgów, w której doszło do wprowadzenia autonomii galicyjskiej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie znaczenie dla zachowania tożsamości narodowej Polaków w Galicji miał dostęp do szkolnictwa, urzędów i sądownictwa w języku polskim • porównać politykę Prus i Austrii wobec mieszkańców dawnych ziem polskich

<p>Przemiany gospodarcze i społeczne na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. (rozdz. 24)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1851 • postacie: Stanisława Lilpopa, Leopolda Kronenberga, Hipolita Cegielskiego • okręgi i ośrodki przemysłowe na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX i na początku XX w. oraz gałęzie przemysłu, które się tam rozwijały <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: granica celna, Łódzki Okręg Przemysłowy, Zagłębie Dąbrowskie, Staropolski Okręg Przemysłowy, Bank Handlowy, urbanizacja, uwłaszczenie, modernizacja • znaczenie zniesienia granicy celnej z Rosją dla rozwoju gospodarczego Królestwa Polskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić przyczyny przemian gospodarczych w ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Karola Scheiblera, Izraela Poznańskiego • największe miasta na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX i na początku XX w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Białostocki Okręg Przemysłowy, Zagłębie Borysławskie, Zagłębie Krakowskie • znaczenie napływu kapitału zagranicznego w latach 70. XIX w. dla industrializacji Kongresówki <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić okręgi i ośrodki przemysłowe na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. i wskazać je na mapie • omówić rolę Łódzkiego Okręgu Przemysłowego w rozwoju gospodarczym Królestwa Polskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Bernarda Hantkego, Piotra Wawrzyniaka <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: spółki parcelacyjne, spółdzielnie rolnicze • znaczenie rozwoju polskich przedsiębiorstw w Wielkopolsce dla budowania polskiej tożsamości narodowej pod zaborem pruskim • znaczenie krzewienia kultury rolnej dla modernizacji rolnictwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować działalność gospodarczą Hipolita Cegielskiego • scharakteryzować kierunki polskiej emigracji zarobkowej w drugiej połowie XIX w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1889 • postacie: Ferdinanda Schichaua, Franciszka Stefczyka <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: struktura własności ziemi, serwituty, kultura rolna, rozdrobnione gospodarstwa, kasy pożyczkowo-zapomogowe, krakus • dlaczego Galicja do lat 80. XIX w. nie miała możliwości wkroczenia w fazę industrializacji • przyczyny różnic w rozwoju rolnictwa w poszczególnych zaborach <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać zmiany społeczno-gospodarcze w poszczególnych zaborach • wskazać główne problemy przemysłu Galicji w latach 50. XIX w. • wymienić główne problemy społeczne w Warszawie drugiej połowy XIX w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Konstantego Rudzkiego, Ludwika Zieleniewskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego serwituty stanowiły zagadnienie sporne między dworem i wsią <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać warunki rozwoju przemysłu w zaborach pruskim i austriackim • rozstrzygnąć, czy słusznie Łódź uznano za jeden z symboli procesów urbanizacyjnych zachodzących na ziemiach polskich, i uzasadnić swoją odpowiedź • porównać proces urbanizacji w trzech zaborach • scharakteryzować sytuację społeczno-gospodarczą na wsi w poszczególnych zaborach
<p>Ruchy polityczne na ziemiach</p>	<p>Uczeń zna:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1869, 1882 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1897 	<p>Uczeń zna:</p>	<p>Uczeń zna:</p>

<p>polskich w drugiej połowie XIX i na początku XX w. (rozdz. 25)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1892, 1893, 1895, 1900 • postacie: Aleksandra Świętochowskiego, Bolesława Limanowskiego, Józefa Piłsudskiego, Stanisława Wojciechowskiego, Róży Luksemburg, Romana Dmowskiego, Wojciecha Korfatego, Wincentego Witosa • partie polityczne powstałe w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • główne postulaty partii politycznych powstałych w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • głównych działaczy partii politycznych powstałych w drugiej połowie XIX i na początku XX w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: praca organiczna, praca u podstaw, pozytywiści / organicznicy, alfabetyzacja, emancypacja kobiet, strajk, terror, anarchizm, blankizm, Polska Partia Socjalistyczna, Socjaldemokracja Królestwa Polskiego (SDKP), Stronictwo Narodowo- 	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Michała Bobrzyńskiego, Ludwika Waryńskiego, Zygmunta Miłkowskiego, Juliana Marchlewskiego, Feliksa Dzierżyńskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: stańczycy, <i>Teka Stańczyka</i>, trójlojalizm, liberałowie, Socjalno-Rewolucyjna Partia Proletariat – I Proletariat, ogólnoswiatowa rewolucja, bibuła, Socjaldemokracja Królestwa Polskiego i Litwy (SDKPiL), Liga Polska, Liga Narodowa (LN), asymilacja Żydów • na czym polegała postawa legalistyczna • cele, które stawiali sobie pozytywiści/organicznicy • różnice programowe między PPS i SDKPiL <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić tezy zawarte w <i>Tece Stańczyka</i> • przedstawić stosunek poszczególnych ugrupowań politycznych do kwestii niepodległościowej • przedstawić główne postulaty dotyczące niepodległości 	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Józefa Szujskiego, Stanisława Tarnowskiego, Stanisława Koźmiana, Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Hermana Liebermana, Zygmunta Balickiego, Marii i Bolesława Wysłouchów <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: „pokolenie niepokornych”, stronictwo wszechpolskie, Związek Młodzieży Polskiej Zet (ZMP Zet), Uniwersytet Latający, Polskie Stronictwo Ludowe (PSL), Polska Partia Socjaldemokratyczna Galicji i Śląska (PPSD) • dlaczego Galicja stała się głównym ośrodkiem polskich konserwatystów • dlaczego na przełomie lat 70. i 80. XIX w. propozycje polskich liberałów i konserwatystów zaczęły się wyczerpywać 	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Floriana Ziemiałkowskiego, Kazimierza Grocholskiego, Ludwika Kulczyckiego, Feliksa Perla, Stanisława Mendelсона, Jakuba Bojko, Jana Stapińskiego, Stanisława Stojałowskiego • organy prasowe partii powstałych w drugiej połowie XIX i na początku XX w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: II Proletariat, Polskie Towarzystwo Gimnastyczne Sokół, PSL-Piast, PSL-Lewica, Stowarzyszenie Robotników Chrześcijańskich <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić rolę Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego Sokół w ruchu niepodległościowym • przedstawić proces formowania się nowoczesnych ruchów politycznych na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Tadeusza Regera, Edwarda Abramowskiego, Aleksandra Sulkiwicza, Ludwika Popławskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Towarzystwo Oświaty Narodowej (TON) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić rezultaty polityki ugodowców w Królestwie Polskim w drugiej połowie XIX w. • przedstawić sylwetki najważniejszych działaczy politycznych polskiej lewicy niepodległościowej
---	---	---	--	---	--

	<p>-Demokratyczne (SND), Narodowa Demokracja, endecja, Stronnictwo Ludowe (SL)</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić programy pierwszych polskich partii politycznych działających pod zaborami 	<p>prezentowane przez Ligę Polską</p>	<ul style="list-style-type: none"> dłaczego początki ruchu ludowego związane są z Galicją różnice w programach pierwszych organizacji narodowych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić cele, które stawiało sobie Polskie Stronnictwo Ludowe 		
<p>Rewolucja 1905–1907 i polskie organizacje niepodległościowe (rozd. 26)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1905–1907 postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego przyczyny i następstwa wybuchu rewolucji 1905–1907 w Rosji przyczyny i następstwa rewolucji 1905 r. na ziemiach polskich <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: „krwawa niedziela”, kalendarz juliański, petycja, Duma Państwowa, strajk szkolny, Organizacja Bojowa przyczyny odrodzenia nastrojów niepodległościowych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić wpływ rewolucji 1905–1907 w Rosji na 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: I 1905, 1908, 1910 postacie: Kazimierza Sosnkowskiego, Władysława Sikorskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Koło Polskie w Dumie, Związek Walki Czynnej (ZWC), Towarzystwo Strzelec, Związek Strzelecki, „czwarte powstanie”, „pierwsza rewolucja” dłaczego rewolucję 1905 r. w Królestwie Polskim nazywano „czwartym powstaniem” dłaczego Roman Dmowski uważał Niemcy za głównego wroga Polski dłaczego Galicja była głównym miejscem tworzenia organizacji niepodległościowych 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: X 1905 postacie: Mikołaja II, Piotra Stołypina <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: ukaz tolerancyjny, manifest październikowy, kadeci, „krawaty Stołypina”, miry, ziemstwa, PPS-Frakcja Rewolucyjna, PPS-Lewica dłaczego doszło do rozłamu w PPS dłaczego endecy wzięli udział w wyborach do Dumy Państwowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować przyczyny, przebieg i skutki rewolucji w Rosji 1905–1907 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1911, 1912 postać: Mariana Żegoty Januszajtisa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Zarzewiacy, Polskie Drużyny Strzeleckie, Polska Macierz Szkolna, Tymczasowa Komisja Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych (TKSSN), komendant związków strzeleckich <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić działalność Polskiej Macierzy Szkolnej wyjaśnić stosunek polskich ugrupowań politycznych do wyborów do Dumy Państwowej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać cele najważniejszych organizacji niepodległościowych na ziemiach polskich działających przed wybuchem I wojny światowej

	<p>sytuację Polaków w zaborze rosyjskim</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić trzy wizje polityki względem caratu w 1905 r. – endecji, PPS i SDKPiL • scharakteryzować działalność Organizacji Bojowej 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić konsekwencje rewolucji 1905 r. dla społeczeństwa polskiego pod zaborem rosyjskim 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować cele, skład i działalność TKSSN 	
<p>Kultura i nauka na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX i na początku XX w. (rozdz. 27)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1905 • postacie: Henryka Sienkiewicza, Bolesława Prusa, Elizy Orzeszkowej, Marii Konopnickiej, Juliusza i Wojciecha Kossaków, Jana Matejki, Tadeusza Boya-Żeleńskiego, Stanisława Wyspiańskiego, Władysława Stanisława Reymonta, Stefana Żeromskiego, Stanisława Witkiewicza, Jacka Malczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Heleny Modrzejewskiej, Marii Skłodowskiej-Curie, Michała Bobrzyńskiego • najważniejsze dzieła polskich pisarzy, malarzy, kompozytorów w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • najważniejsze osiągnięcia Polaków w dziedzinie nauki w drugiej połowie XIX i na początku XX w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1871 • postacie: Maksymiliana Gierymskiego, Józefa Chełmońskiego, Aleksandra Gierymskiego, Olgi Boznańskiej, Józefa Mehoffera, Karola Szymanowskiego, Zygmunta Wróblewskiego, Karola Olszewskiego • cechy sztuki polskiego pozytywizmu • wartości, do których odwoływali się twórcy młodopolscy <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Akademia Umiejętności, historiografia • znaczenie twórczości Jana Matejki dla umacniania polskiej tożsamości narodowej <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Józefa Ignacego Kraszewskiego, Włodzimierza Tetmajera, Józefa Szujskiego, Tadeusza Korzона, Władysława Smoleńskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: dekadentyzm, Zielony Balonik, Jama Michalika, symbolizm, krakowska szkoła historyczna, warszawska szkoła historyczna • dlaczego Kraków stał się stolicą twórców młodopolskich • rolę, jaką odgrywały towarzystwa naukowe <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować główne nurty w sztuce polskiej w drugiej połowie XIX i na początku XX w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1896 • postacie: Stanisława Przybyszewskiego, Poli Negri <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: kultura masowa, fotoplastykon • dlaczego sport jest jednym z najważniejszych elementów kultury masowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić rozwój kultury masowej na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • scharakteryzować rozwój polskiej nauki w drugiej połowie XIX i na początku XX w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Jana Baudouina de Courtenay, Ludwika Zamenhofs, Andrzeja Małkowskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: ogrody jordanowskie, skating <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozstrzygnąć, czy słuszne jest stwierdzenie, że Maria Skłodowska-Curie przetarła kobietom szlaki w świecie nauki, oraz uzasadnić swoją odpowiedź • porównać warunki rozwoju polskiej kultury w trzech zaborach

	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Literacka Nagroda Nobla, Młoda Polska, pozytywizm, witraże <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić pierwszych polskich laureatów Nagrody Nobla 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejszych twórców literatury polskiej w drugiej połowie XIX i na początku XX w. oraz podać przykłady ich dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić różnicę w postrzeganiu przyczyn upadku Rzeczypospolitej przez krakowską i warszawską szkołę historyczną 		
Wielka Wojna i okres międzywojenny					
O dominację w Europie i na świecie (rozd. 28)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1882, 1907 postacie: Ottona von Bismarcka, Wilhelma I, Wilhelma II, Franciszka Józefa I, Aleksandra II, Aleksandra III, Mikołaja II państwa, które zawarły trójporozumienie i trójprzymierze konflikty, które zagrażały pokojowi na świecie na przełomie XIX i XX w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: trójprzymierze, konwencja wojskowa, trójporozumienie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie państwa wchodzące w skład trójprzymierza i trójporozumienia 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1873, 1879, 1881, 1904 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: sojusz trzech cesarzy, sojusz w Schönbrunn, dwuprzymierze, <i>entente cordiale</i>, traktat trójcesarski, bismarckowski system sojuszy dłaczego Włosi przyjęli sojusz oferowany im przez II Rzeszę co zaniepokoiło Rosję, gdy upubliczniono treść sojuszu dwuprzymierza co spowodowało, że w 1904 r. Francja i Wielka Brytania przezwyciężyły wielowiekowy okres konfliktów i podpisały „serdeczne porozumienie” 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> cel bismarckowskiego systemu sojuszy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić rolę trójprzymierza i trójporozumienia w kształtowaniu sytuacji politycznej w Europie na przełomie XIX i XX w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1912, 1913 postać: Bernharda von Bülowa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: kocioł bałkański, I wojna bałkańska, II wojna bałkańska, bałkanizacja co oznaczały słowa Bernharda von Bülowa „Nikogo nie chcemy postawić w cieniu, ale domagamy się naszego miejsca pod słońcem” <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie tereny będące punktami zapalnymi w polityce europejskiej w przededniu I wojny światowej wyjaśnić, czym był kocioł bałkański i jaki 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jaką rolę wizerunkową odgrywało wybudowanie dwóch mostów upamiętniających sojusz francusko-rosyjski – w Paryżu mostu Aleksandra III i w Petersburgu mostu Trójcy Świętej

		<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić główne postanowienia sojuszu w Schönbrunn wyjaśnić, w jaki sposób sojusz trzech cesarzy z 1873 r. wpłynął na sytuację międzynarodową w Europie scharakteryzować proces formowania się trójprzymierza wymienić główne postanowienia aktu trójprzymierza wymienić główne postanowienia <i>entente cordiale</i> 		<p>miał wpływ na sytuację w Europie na początku XX w.</p>	
<p>Wielka Wojna 1914–1818 (rozd. 29)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1914, 1914–1918, 1917, 11 XI 1918 postacie: arcyksięcia Franciszka Ferdynanda, Woodrowa Wilsona bezpośrednie przyczyny wybuchu I wojny światowej strony walczące i państwa uczestniczące w Wielkiej Wojnie nowe środki walki użyte w czasie I wojny światowej konsekwencje I wojny światowej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 28 VI 1914, 28 VII 1914, III 1918 postacie: Alfreda von Schlieffena, Helmutha von Moltke, Ferdynanda Focha <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: wojna pozycyjna, wojna błyskawiczna, wojna psychologiczna, nieograniczona wojna podwodna, samoloty rozpoznawcze, samoloty myśliwskie, sterowce, bombowce 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: VIII 1914, IX 1914, 1916 postacie: Gawriła Principa, Aleksieja Brusilowa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: bitwa nad rzeką Marną, bitwa nad Sommą, bitwa pod Verdun, bitwa pod Ypres, bitwa pod Tannenbergiem, bitwa pod Gorlicami, wojna manewrowa, druga bitwa nad Marną, ofensywa stu dni, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1915, VII–VIII 1918 postać: Raymonda Poincarégo <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: bitwa na półwyspie Gallipoli, operacja desantowa, grypa hiszpanka, reglamentacja żywności, czarny rynek, ferment społeczny cel bitwy na półwyspie Gallipoli 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Augusta von Mackensena, Arthura Zimmermanna <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: eskadra La Fayette’a <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozstrzygnąć, czy Wielką Wojnę można uznać za najkrwawszy konflikt w historii, i uzasadnić odpowiedź

	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: zamach, arcyksiążę, ultimatum, państwa centralne, ententa, alianci, I wojna światowa / Wielka Wojna, okopy, karabiny maszynowe, gazy bojowe, maski przeciwgazowe, czołgi / tanki, U-Booty / okręty podwodne, morale żołnierzy, dezercja, rady żołnierskie, rewolucja, rozejm w Compiègne • dlaczego zabicie arcyksięcia Franciszka Ferdynanda doprowadziło do wybuchu I wojny światowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie strony i państwa walczące w I wojnie światowej • wskazać zwycięzców i pokonanych w Wielkiej Wojnie 	<ul style="list-style-type: none"> • na czym polegała wojna pozycyjna • dlaczego Włosi przyłączyli się do wojny po stronie ententy • dlaczego USA przystąpiły do I wojny światowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować nastawienie Europejczyków do wojny • opisać przemiany w sztuce wojennej w latach 1914–1918 	<p>wojna totalna, pokój w Brześciu nad Bugiem</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić różnicę w charakterze działań zbrojnych na froncie wschodnim i zachodnim • wskazać na mapie przebieg frontów i miejsca największych bitew I wojny światowej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny klęski państw centralnych w I wojnie światowej • scharakteryzować obraz powojennej Europy, uwzględniając sytuację społeczną, polityczną i gospodarczą 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić, czy słusznie bitwa pod Verdun jest uważana za jedną z największych tragedii w dziejach Francji • przedstawić rolę wojsk złożonych z Afroamerykanów i żołnierzy pochodzących z kolonii w działaniach I wojny światowej
<p>Rewolucje rosyjskie (rozdz. 30)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1917 • postacie: Mikołaja II, Włodzimierza Lenina • dwie rewolucje rosyjskie, do których doszło w 1917 r. • rezultat rewolucji lutowej i rewolucji październikowej <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 8 III /23 II 1917, 6/7 XI / 24/25 X 1917, III 1918 • postacie: Grigorija Rasputina, Aleksandra Kiereńskiego <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: IV 1917 • postać: Lwa Trockiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: tezy kwietniowe, bojówki militarne, Czerwona Gwardia, Rada Komisarzy Ludowych, dekret o pokoju, dekret 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: dyktatura proletariatu, Mitteleuropa, czwórprzymierze <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować dyktaturę proletariatu • wyjaśnić, jaką rolę w sprawowaniu władzy 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozstrzygnąć, czy bolszewicy w rzeczywistości byli reprezentantami ludu, oraz uzasadnić odpowiedź • omówić znaczenie pokoju brzeskiego dla dalszych losów Rosji

	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: rewolucja lutowa, rewolucja październikowa, bolszewicy, Piotrogradzka Rada Robotnicza i Żołnierska, Rząd Tymczasowy, dwuwładza, abdykacja, rady / sowiety <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczyny wybuchu rewolucji lutowej i październikowej 	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: mienszewicy, eserowcy, kadeci, Pałac Zimowy co doprowadziło do zamordowania mnicha Grigorija Rasputina dlaczego car Mikołaj II abdykował <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić programy ugrupowań politycznych czasu rewolucji rosyjskich przedstawić rolę robotników w rewolucji lutowej scharakteryzować okres dwuwładzy w Rosji 	<p>o ziemi, rozpędzenie konstytuandy, traktat pokojowy w Brześciu nad Bugiem</p> <ul style="list-style-type: none"> dlaczego car Mikołaj II zmienił nazwę Petersburg na Piotrogród co doprowadziło do zamordowania cara Mikołaja II i jego rodziny <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jaką rolę w przewrocie bolszewickim odegrały Niemcy przedstawić postulaty zawarte w tezach kwietniowych wymienić postanowienia dekretu o pokoju i dekretu o ziemi 	<p>przez bolszewików odgrywał terror</p>	
<p>Polacy w czasie Wielkiej Wojny (rozdz. 31)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 5 XI 1916, 1917 postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, Józefa Hallera, Władysława Sikorskiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Thomasa Woodrowa Wilsona <ul style="list-style-type: none"> polskie formacje wojskowe walczące na frontach Wielkiej Wojny 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 6 VIII 1914, 14 VIII 1914 postacie: wielkiego księcia Mikołaja Mikołajewicza, Józefa Dowbora-Muśnickiego, Hansa von Beselera <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: odezwa, Legion Puławski, Legion Lubelski, Brygada 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: VII 1917, I 1918 postacie: Zdzisława Lubomirskiego, Aleksandra Kakowskiego, Józefa Ostrowskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Deklaracja praw narodów Rosji, monarchia 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 3 VI 1918 postać: Józefa Kucharzewskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: układ w Brześciu, błękitna armia, Kompania Bajonczyków, Legia Cudzoziemska, Komitet Narodowy Polski w Lozannie, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Zygmunta Wielopolskiego, Władysława Leopolda Jaworskiego, Leona Bilińskiego, Juliusza Leo <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie miejsca bitew stoczonych podczas

	<ul style="list-style-type: none"> • polskie orientacje polityczne w czasie I wojny światowej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: I Kompania Kadrowa, Komitet Narodowy Polski (KNP), Legiony Polskie, Akt 5 listopada, Armia Polska we Francji, Armia Hallera, 13. punkt orędzia prezydenta USA do Kongresu • dlaczego Polacy wzięli nadzieję na odzyskanie niepodległości z wybuchem Wielkiej Wojny <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować orientacje polityczne Polaków przed wybuchem wojny 	<p>Strzelców Polskich, I Korpus Polski, Ukraińska Republika Ludowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego działania I Kompanii Kadrowej nie spotkały się z poparciem mieszkańców Królestwa Polskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić obietnice wielkiego księcia Mikołaja Mikołajewicza zawarte w odezwie z sierpnia 1914 r. • wyjaśnić, jakie polskie siły polityczne poparły Rosję w 1914 r. • wyjaśnić, jaką rolę miał pełnić Komitet Narodowy Polski powstały w 1914 r. • wymienić polskie formacje, które walczyły u boku Rosji w czasie I wojny światowej • wyjaśnić cel ogłoszenia Aktu 5 listopada oraz scharakteryzować decyzje w nim zawarte 	<p>trialistyczna, Naczelny Komitet Narodowy (NKN), Komenda Legionów, komendant I Brygady, Polska Organizacja Wojskowa (POW), II i III Brygada Legionów Polskich, akt dwóch cesarzy, Rada Regencyjna, generał-gubernator, Polnische Wehrmacht, kryzys przysięgowy, internowanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • co było rzeczywistym celem bolszewików, gdy ogłaszali Deklarację praw narodów Rosji <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do powstania I Kompanii Kadrowej • ocenić decyzję Józefa Piłsudskiego, która doprowadziła do kryzysu przysięgowego 	<p>deklaracja Francji i Wielkiej Brytanii</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny, dla których Francja i Wielka Brytania wydały deklarację w sprawie polskiej dopiero w 1918 r. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie dla Polaków 13. punktu orędzia prezydenta Wilsona • scharakteryzować stanowiska mocarstw wobec sprawy polskiej w latach 1914–1918 • wymienić trudności, z jakimi musieli się borykać mieszkańcy ziem polskich zniszczonych w czasie I wojny światowej 	<p>Wielkiej Wojny z udziałem polskich legionistów</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić rolę Legionów Polskich w działaniach zbrojnych w czasie I wojny światowej • określić straty ludnościowe poniesione przez Polaków w czasie I wojny światowej
<p>Koniec wojny i ład wersalski (rozd. 32)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1919 • postacie: Thomasa Woodrowa Wilsona, Davida Lloyda George’a, Georges’a Clemenceau 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: I 1919, 28 VI 1919 • postać: Vittoria Emanuele’a Orlanda <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1922, 1925 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: układ w Rapallo, układ 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Republika Turecka • dlaczego Liga Narodów nie spełniła 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozstrzygnąć, czy do konferencji paryskiej można odnieść stwierdzenie, że nieobecni nie mają

	<ul style="list-style-type: none"> • postanowienia traktatu wersalskiego • państwa, których politycy tworzyli tzw. Wielką Czwórkę • nowe państwa powstałe po I wojnie światowej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: pacyfizm, konferencja pokojowa w Paryżu, plebiscyty, Liga Narodów, traktat wersalski, Wolne Miasto Gdańsk, strefa zdemilitaryzowana, reparacje wojenne • cel utworzenia Ligi Narodów <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić postanowienia traktatu wersalskiego • wymienić główne postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące Niemiec 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Republika Weimarska, Wielka Czwórka, zasada samostanowienia narodów, rewizjonizm, Zagłębie Saary, mały traktat wersalski, terytoria mandatowe, nowy układ geopolityczny, ład wersalski • przyczyny rozpadu Austro-Węgier • przyczyny powstania Republiki Weimarskiej • przyczyny utraty pozycji światowych liderów przez Wielką Brytanię i Francję • dlaczego delegacja Rosji nie została zaproszona na konferencję paryską • zasady systemu bezpieczeństwa postulowane przez prezydenta Wilsona <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego postanowienia traktatu wersalskiego miały dla Niemiec istotne konsekwencje gospodarcze • wskazać na mapie nowe państwa powstałe w wyniku rozpadu Austro-Węgier 	<p>w Locarno, pakt reński, Eupen, Malmédy, Szlezwik, Królestwo Serbów, Chorwatów i Słoweńców (Królestwo SHS)</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny popularności idei pacyfistycznych • dlaczego I wojna światowa wpłynęła na emancypację kobiet • przyczyny decyzji o przeprowadzeniu plebiscytu na danym obszarze • różnicę w stanowisku Francji i Wielkiej Brytanii w stosunku do Niemiec na konferencji paryskiej • cel podpisania tzw. małego traktatu wersalskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym był system wersalski i jakie miał znaczenie dla polityki międzynarodowej • przedstawić zmiany na mapie politycznej świata po I wojnie światowej 	<p>pokładanych w niej nadziei</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego układ w Rapallo stanowił zagrożenie dla ładu wersalskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować znaczenie paktu reńskiego dla pokoju w Europie 	<p>racji, a silniejszy może więcej, oraz uzasadnić odpowiedź</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym był mały traktat wersalski • wyjaśnić, dlaczego o traktacie pokojowym podpisanym w Wersalu mówiono, że „stworzył nową wojnę”
--	---	--	--	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie nowe państwa, które powstały z ziem Cesarstwa Rosyjskiego 			
Gospodarka w dwudziestoleciu międzywojennym (rozdz. 33)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1929 postać: Franklina Delano Roosevelta <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: system kartkowy, inflacja, hiperinflacja, akcje, giełda, wielki kryzys, bezrobocie, koniunktura gospodarcza, ustawodawstwo socjalne, New Deal jakie działania państwa przyczyniają się do wzrostu inflacji dlaczego skutki kryzysu, który rozpoczął się w USA, szybko odczuły państwa europejskie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1933, 1935 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: spekulacje, krach na giełdzie w Nowym Jorku, „czarny czwartek”, nożyce cen <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać sytuację społeczno-gospodarczą na świecie po Wielkiej Wojnie omówić przebieg „czarnego czwartku” 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 24 X 1929 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: interwencjonizm dlaczego dochodziło do licznych samobójstw właścicieli firm <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować założenia planu New Deal 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Johna Maynarda Keynesa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: pauperyzacja, stopa bezrobocia, neomerkantylizm, ceny dumpingowe, „wioski Hoovera” dlaczego państwa zaczęły stosować politykę neomerkantylną dlaczego załamanie gospodarcze doprowadziło do kryzysu demokracji parlamentarnej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować wielki kryzys wyjaśnić, jak kryzys gospodarczy w Niemczech po I wojnie światowej wpłynął na wartość pieniądza wyjaśnić, w jaki sposób New Deal przyczynił się do wyjścia USA z zapaści gospodarczej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić społeczne i polityczne skutki wielkiego kryzysu gospodarczego na świecie

<p>Faszyzm we Włoszech (rozdz. 34)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1922 • postać: Benita Mussoliniego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: demagog, populizm, rządy autokratyczne / autorytarne, faszyzm, marsz czarnych koszul, marsz na Rzym, dyktator, wódz / duce <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić przyczyny odejścia części państw europejskich od demokratycznego modelu władzy • wymienić główne założenia doktryny faszystowskiej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1921, 1925 • postać: Giacoma Matteottiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Narodowa Partia Faszystowska (PNF), mactwa, państwo totalitarne, Wielka Rada Faszystowska • dlaczego faszyci po przejściu władzy wprowadzili program robót publicznych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować drogę Benita Mussoliniego do władzy • podać główne cele polityki włoskiej po przejściu władzy przez faszystów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1923 • postać: Wiktora Emanuela III <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Milicja Faszystowska, kult wodza / kult jednostki, Balilla <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić politykę wewnętrzną faszystowskich Włoch • wyjaśnić, dlaczego faszystom zależało na tym, aby mieć wpływ na wychowanie dzieci i młodzieży 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1929 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: „ukradzione zwycięstwo”, pakti laterańskie, Państwo Watykańskie, eksterytorialność, konkordat <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polegał fenomen popularności i kultu Mussoliniego we Włoszech • przedstawić pozycję Kościoła katolickiego w państwie włoskim • scharakteryzować politykę faszystowskich Włoch względem Kościoła katolickiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Gabriela d’Annunzio <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować wypowiedź Gabriela d’Annunzio o „ukradzionym (Włochom) zwycięstwie” • wymienić czynniki, które umożliwiły przejście władzy dyktatorom w Europie
<p>Nazizm. Niemcy Hitlera (rozdz. 35)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1920, 1933 • postać: Adolfa Hitlera <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Narodowosocjalistyczna Niemiecka Partia Robotnicza (NSDAP), narodowy socjalizm, nazizm, rasizm, rasistowska koncepcja ras, III Rzesza, państwo 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1919, 1923, 1925, 1926, 1929 • postać: Ericha Ludendorffa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Republika Weimarska, rewizja traktatu wersalskiego, hiperinflacja, reforma walutowa, okupacja Zagłębia Ruhry, traktat 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1934, 1935 • postacie: Gustava Stresemanna, Ernsta Röhma <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Oddziały Szturmowe (SA), „nadludzie”, „rasa panów”, „przestrzeń życiowa”, Reichstag, delegalizacja, noc 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1938 • postacie: Josepha Goebbelsa, Paula von Hindenburga <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Hitlerjugend, Związek Niemieckich Dziewcząt, <i>gleichschaltung</i>, Główny Urząd Bezpieczeństwa 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić model społeczeństwa i narodu, jaki propagowali naziści • rozstrzygnąć, czy istnieje związek między wzrostem popularności NSDAP w Niemczech a kryzysem gospodarczym, oraz

	<p>totalitarne, kanclerz, Führer, antysemityzm, obozy koncentracyjne, Tajna Policja Państwowa / Gestapo, propaganda, indoktrynacja</p> <ul style="list-style-type: none"> na jakich działaniach włoskich faszystów wzorował się Hitler, organizując pucz w Monachium <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy państwa totalitarnego na przykładzie III Rzeszy 	<p>w Locarno, Liga Narodów, pucz w Monachium, <i>Mein Kampf</i>, Oddziały Ochronne (SS)</p> <ul style="list-style-type: none"> o czym świadczyło przystąpienie Niemiec do Ligi Narodów <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w jakich okolicznościach Adolf Hitler doszedł do władzy omówić główne założenia ideologii nazistowskiej zawarte w <i>Mein Kampf</i> 	<p>długich noży, ustawy norymberskie</p> <ul style="list-style-type: none"> wpływ problemów gospodarczych Republiki Weimarskiej na wzrost popularności partii prawicowych jak Hitler wykorzystał politycznie podpalenie Reichstagu przyczyny zorganizowania nocy długich noży <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić politykę kanclerza Gustava Stresemanna przedstawić drogę Adolfa Hitlera do władzy 	<p>Rzeszy, aryżacja, pogrom, „noc kryształowa”</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać sytuację w Niemczech po Wielkiej Wojnie omówić wpływ partii nazistowskiej na życie społeczne w Niemczech omówić politykę nazistów wobec Żydów przedstawić rolę propagandy w działaniach nazistów wyjaśnić, dlaczego naziści kładli duży nacisk na wychowanie dzieci i młodzieży w duchu narodowego socjalizmu 	<p>uzasadnić odpowiedź</p>
<p>Komunizm w ZSRS (rozd. 36)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1922, 1924, 1939 postacie: Józefa Stalina, Lwa Trockiego, Feliksa Dzierżyńskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich (ZSRS), komunista, Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych (NKWD), kolektywizacja rolnictwa, sowchozy, kołchozy, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1921 postacie: Aleksieja Stachanowa, Wiaczesława Mołotowa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: walka klasowa, Czeka / policja polityczna, Państwowy Zarząd Polityczny (GPU), komunizm wojenny, dekret o ziemi, nacjonalizacja, Nowa Polityka Ekonomiczna 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1930, 1932–1933, 1936 postacie: Gienricha Jagody, Nikołaja Jeżowa, Aleksandra Sołżenicyna, Siergieja Kirowa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Rada Komisarzy Ludowych, Wszechzwiązkowa Komunistyczna Partia (bolszewików) – 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1934, 1935, 23 VIII 1939 postacie: Michaiła Tuchaczewskiego, Iwana Majskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: pieriedyszka, propaganda, ruch stachanowski, inwigilacja, paszporty wewnętrzne, indoktrynacja ideologiczna, ateizacja 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Andrieja Wyszyńskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: „człowiek sowiecki” <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać zmiany w życiu społecznym i gospodarczym w ZSRS w latach 1922–1939

	<p>kułak / „wróg ludu”, Wielki Głód</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować ustrój ZSRS 	<p>(NEP), gospodarka komunistyczna, upaństwowienie środków produkcji, gospodarka planowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • czym charakteryzowała się gospodarka komunistyczna • dlaczego wielki nacisk kładziono na rozwój przemysłu ciężkiego, w tym zbrojeniowego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać politykę gospodarczą państwa radzieckiego w okresie komunizmu wojennego i NEP-u • wyjaśnić, dlaczego Józef Stalin zwalczał Lwa Trockiego, oraz w jaki sposób go pokonał 	<p>WKP(b), wielka czystka, procesy pokazowe, łagry, Gułag / Główny Zarząd Poprawczych Obozów, Archipelag Gułag</p> <ul style="list-style-type: none"> • jaką rolę pełnił Gułag • pretekst, który posłużył Stalinowi do rozpoczęcia wielkiej czystki • cel, któremu służyły procesy pokazowe • dlaczego kolektywizacja rolnictwa doprowadziła do śmierci milionów ludzi • przyczyny Wielkiego Głodu na Ukrainie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego polityka gospodarcza ZSRS po dojściu Józefa Stalina do władzy spotykała się z negatywnym nastawieniem społeczeństwa • omówić politykę władz sowieckich wobec chłopów ukraińskich w latach 1932–1933 	<p>społeczeństwa, socrealizm, dwustronne układy, układ o nieagresji, pakt Ribbentrop–Mołotow</p> <ul style="list-style-type: none"> • cele ruchu stachanowskiego • dlaczego władze ZSRS walczyły z Cerkwią prawosławną <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić politykę zagraniczną ZSRS • wymienić elementy polityki komunistów, które wskazują, że ZSRS był państwem totalitarnym • wymienić postanowienia układu o nieagresji między ZSRS i III Rzeszą • wymienić główne cechy socrealizmu • wyjaśnić sposoby walki z konkurentami politycznymi, które stosował Stalin 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić działalność Feliksa Dzierżyńskiego w ZSRS
Na drodze do II wojny	Uczeń zna:	Uczeń zna:	Uczeń zna:	Uczeń zna:	Uczeń zna:
			<ul style="list-style-type: none"> • datę: 1937 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1931, 1933 	

<p>światowej (rozd. 37)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • daty: III 1938, IX 1938, 23 VIII 1939 • postacie: Benito Mussoliniego, Adolfa Hitlera, Neville’a Chamberlaina, Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Wehrmacht, Linia Maginota, polityka appeasementu, Anschluss, konferencja w Monachium, Kraj Sudecki, układ monachijski, rozbiór Czechosłowacji, niemiecko-sowiecki układ o nieagresji, pakt Ribbentrop–Mołotow, tajny protokół, upadek systemu wersalskiego, eksterytorialna autostrada, Wolne Miasto Gdańsk <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić uczestników i przedstawić postanowienia konferencji w Monachium • wymienić żądania III Rzeszy wysuwane pod adresem Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1936, III 1938, IX 1938, III 1939 • postać: Édouarda Daladiera <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: remilitaryzacja Nadrenii, Zaolzie, Protektorat Czech i Moraw, Ruś Zakarpacka, Słowacja <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić, jak doszło do zaboru Austrii przez III Rzeszę • wyjaśnić, jak doszło do rozbioru Czechosłowacji • omówić postanowienia zawarte w tajnym protokole paktu Ribbentrop–Mołotow • wyjaśnić, na czym polegała polityka appeasementu prowadzona przez mocarstwa zachodnie 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: oś Berlin–Rzym, pakt antykominternowski, oś Berlin–Rzym–Tokio, pakt stalowy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie osi Berlin–Rzym–Tokio dla polityki międzynarodowej • wskazać na mapie główne punkty zapalne europejskiej polityki w latach 1933–1939 	<ul style="list-style-type: none"> • postać: cesarza Hirohito <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić wydarzenia, które w drugiej połowie lat 30. mogły świadczyć o tym, że świat podąża w kierunku nowej wojny 	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Konrada Henleina, Edvarda Beneša <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować ekspansywną politykę III Rzeszy w latach 30. XX w.
<p>Nauka i kultura w dwudziestoleciu międzywojennym (rozd. 38)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Henry’ego Forda, Aleksandra Fleminga, Ludwika 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1928 • postacie: Bertolta Brechta, Władimira 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1927 • postacie: Coco Chanel, Charliego Chaplina, Poli 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1937 • postacie: Freda Astaire’a, Tamary 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Izaaka Babla, Béli Bartóka

	<p>Hirszfelda, Alberta Einsteina, Irène Joliot- -Curie, Jeana Frédérica Joliot-Curie, Tomasza Manna, Alberta Camusa Michaiła Bułhakowa, Salvadora Dalego</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: laicyzacja, konsumpcjonizm, kryzys wartości, relatywizm moralny, masowa produkcja, międzykontynentalne linie pasażerskie, transatlantyki, radar, elektryfikacja, hydroelektrownie, radioodbiorniki, telewizja, insulina, antybiotyki, penicylina, grupy krwi, przetaczanie krwi, kino, komiksy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić rozwój nowych środków transportu w dwudziestoleciu międzywojennym • wymienić główne osiągnięcia nauki i techniki w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>Majakowskiego, George’a Gershwina, Jaroslava Haška, Ericha Marii Remarque’a</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: zeppelin, sonary aktywne, teoria kwantowa, sztuczna promieniotwórczość, modernizm, Bauhaus, jazz, kultura masowa • wpływ Wielkiej Wojny na kulturę • dlaczego jazz zdobył popularność <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić zmiany, które zaszły w medycynie w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>Negri, Greta Garbo, Marleny Dietrich, Charlesa Lindbergha, Borysa Pasternaka, Siergieja Prokofiewa</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: kubizm, ekspresjonizm, futurizm, abstrakcjonizm, konstruktywizm, dadaizm, surrealizm, stolica mody, muzyka symfoniczna • wpływ emancypacji kobiet na zmiany w modzie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić zmiany w modzie dwudziestolecia międzywojennego • wymienić nowe kierunki w sztuce dwudziestolecia międzywojennego i ich twórców 	<p>Łempickiej, Zygmunta Freuda, Igora Strawińskiego</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić wpływ rozwoju radia i telewizji na przekaz informacji w dwudziestoleciu międzywojennym • opisać wpływ kultury masowej na życie społeczne • przedstawić przemiany zachodzące w kinematografii w latach 20. i 30. XX w. • wymienić kierunek w architekturze, który dominował w dwudziestoleciu międzywojennym, i go scharakteryzować 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polegał wpływ nowych technologii – fotografii i filmu – na rozwój sztuki awangardowej
II Rzeczpospolita					

<p>Odrodzenie się Polski w 1918 r. (rozdz. 39)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 11 XI 1918 • postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Ignacego Daszyńskiego, Wojciecha Korfatego, Wincentego Witosa • ojców i matki polskiej niepodległości <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Rada Regencyjna, manifest, polskie ośrodki lokalnej władzy, Komitet Narodowy Polski (KNP), powstanie wielkopolskie, rząd koalicyjny <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić okoliczności wybuchu powstania wielkopolskiego • wyjaśnić, dlaczego 11 XI 1918 r. uznano za początek II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 10 XI 1918, 17 XI 1918, 22 XI 1918 • postacie: Jędrzeja Moraczewskiego, Aleksandry Szczerbińskiej (Piłsudskiej) • kompetencje Tymczasowego Naczelnika Państwa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego, Polska Komisja Likwidacyjna, Orłęta Lwowskie, pierwszy polski centralny ośrodek władzy, Tymczasowy Naczelnik Państwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać proces kształtowania się lokalnych ośrodków polskich władz przed 11 XI 1918 r. • przedstawić proces powstawania polskich władz centralnych • przedstawić program reform rządu Jędrzeja Moraczewskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1 XI 1918, 7 XI 1918, 27 XII 1918 • postacie: Franciszka Ratajczaka, Józefa Dowbora-Muśnickiego, Herberta Hoovera <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej, dwuwładza, Naczelną Radą Ludową • dlaczego doszło do walk na terenie Galicji Wschodniej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić wizję Polski opisaną w manifestie Tymczasowego Rządu Republiki Polskiej • omówić rolę Komitetu Narodowego Polskiego w procesie tworzenia się niepodległego państwa polskiego • przedstawić przyczyny, przebieg i skutki powstania wielkopolskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: I 1919 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego Józef Piłsudski uznał, że mimo różnicy poglądów powinien się porozumieć z Romanem Dmowskim <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić cel wysłania przez Józefa Piłsudskiego telegramu informującego o powstaniu państwa polskiego do państw ententy • wyjaśnić, jakie korzyści w polityce wewnętrznej i zagranicznej przyniosło objęcie funkcji premiera przez Ignacego Jana Paderewskiego • scharakteryzować udział Józefa Piłsudskiego w kształtowaniu się niepodległego państwa polskiego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jakich okolicznościach doszło do odrodzenia się państwa polskiego • omówić rolę Orłąt Lwowskich w walce o Lwów
<p>Kształtowanie się północno-zachodniej</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1919, 1920, 1921 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: II 1920, VII 1920 • postać: Józefa Hallera 	<p>Uczeń zna:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Władysława Grabskiego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić proces kształtowania się

<p>i południowej granicy Polski (rozd. 40)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • postać: Wojciecha Korfantego • rezultaty plebiscytów na Warmii, Mazurach, Powiślu, Górnym Śląsku • przyczyny wybuchu powstań śląskich <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: traktat wersalski, plebiscyty, Warmia, Mazury, Powiśle, pierwsze powstanie śląskie, strajk, drugie powstanie śląskie, Górny Śląsk, trzecie powstanie śląskie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące granic Polski • wskazać na mapie obszary, na których zgodnie z postanowieniami traktatu wersalskiego miały się odbyć plebiscyty • wymienić przyczyny i konsekwencje trzech powstań śląskich 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Pomorze Wschodnie, zaślubiny z morzem • przyczyny różnicy w opiniach Francji i Wielkiej Brytanii na temat przyszłości Górnego Śląska po Wielkiej Wojnie • sytuację społeczno-gospodarczą na Górnym Śląsku • znaczenie Górnego Śląska dla gospodarki polskiej i niemieckiej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować stanowisko Francji i Wielkiej Brytanii wobec terenów spornych między Polską i Niemcami na konferencji w Paryżu • wyjaśnić, dlaczego zorganizowano symboliczne zaślubiny Polski z morzem • wyjaśnić, w jakiej sytuacji międzynarodowej znajdowała się Polska, gdy odbywał się plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: VIII 1919, VIII 1920, III 1921, V–VII 1921 • postać: Stanisława Szeptyckiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: komisarz plebiscytowy, komisariaty plebiscytowe, wojska alianckie, rejencja opolska, bitwa o Górę św. Anny, Rada Ligi Narodów, pociągi pancerne <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie zasięg działań zbrojnych w czasie trzech powstań śląskich • przedstawić rolę Wojciecha Korfantego w działaniach mających na celu przyłączenie do Polski Górnego Śląska • omówić wyniki plebiscytu na Górnym Śląsku i decyzje Rady Ligi Narodów o podziale Górnego Śląska • wskazać na mapie przebieg granicy 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Księstwo Cieszyńskie, Rada Ambasadorów, Spisz, Orawa, konferencja w Spa 	<p>granic między Polską a Niemcami i Czechosłowacją po Wielkiej Wojnie</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić skuteczność działań polskich władz państwowych w sprawie plebiscytów na Warmii, Mazurach, Powiślu i Górnym Śląsku • ocenić wpływ powstań śląskich na przebieg granicy z Niemcami
--	---	--	---	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> omówić rezultat plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu 	polsko-niemieckiej na Górnym Śląsku		
<p>Walka o wschodnią granicę Polski (rozdz. 41)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1920, 1921 postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Rosja bolszewicka, Bitwa Warszawska, pokój ryski, II Rzeczpospolita <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić postanowienia traktatu ryskiego wskazać na mapie przebieg granicy wschodniej II Rzeczpospolitej ustalonej na mocy traktatu ryskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: XI 1918, IV 1920, 13–25 VIII 1920 postacie: George’a Curzona, Józefa Hallera <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: antyrosyjskie przedmurze, wyprawa kijowska, Cud nad Wisłą, linia Curzona dlaczego Bitwa Warszawska została nazwana przez endecję Cudem nad Wisłą <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać przebieg wojny polsko-bolszewickiej wyjaśnić znaczenie wyprawy kijowskiej dla przebiegu wojny polsko-bolszewickiej wskazać na mapie przebieg tzw. linii Curzona i wyjaśnić, jak została ona wytyczona 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: X 1920, 18 III 1921 postacie: Lucjana Żeligowskiego, Siemiona Budionnego, Michaiła Tuchaczewskiego, Ignacego Skorupki <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Armia Ochotnicza, wojna ojczyzniana, ład wersalsko-ryski, „bunt” Żeligowskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jak postawa księdza Ignacego Skorupki wpłynęła na polskich żołnierzy w czasie bitwy pod Ossowem wyjaśnić, w jakich okolicznościach do Polski została przyłączona Wileńszczyzna wyjaśnić, jaki wpływ na relacje polsko-litewskie wywarły działania gen. Lucjana Żeligowskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1922 postacie: Juliana Marchlewskiego, Feliksa Dzierżyńskiego, Tadeusza Rozwadowskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Tymczasowy Komitet Rewolucyjny Polski, obrona Zadwórze – polskie Termopile, „państwo znikąd” dlaczego obrona Zadwórze jest nazywana polskimi Termopilami <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w jakim celu utworzono Tymczasowy Komitet Rewolucyjny Polski w Białymstoku scharakteryzować ostateczny przebieg granic II Rzeczpospolitej (stan z 1922 r.) wymienić państwa, z którymi graniczyła II Rzeczpospolita, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować proces formowania wschodniej granicy II Rzeczpospolitej rozstrzygnąć, czy słuszne jest stwierdzenie, że Piłsudski dążył do zdobycia Wilna z osobistych pobudek, oraz uzasadnić odpowiedź

				i wyjaśnić, z którymi z nich Polska miała przyjazne stosunki <ul style="list-style-type: none"> • porównać kształt terytorialny I i II Rzeczypospolitej 	
Kształtowanie się ustroju II Rzeczypospolitej (rozdz. 42)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1918, 17 III 1921, 1922 • postaci: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Gabriela Narutowicza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Sejm Ustawodawczy, Tymczasowy Naczelnik Państwa, ordynacja wyborcza, wybory pięcioprzymiotnikowe: równe, powszechne, tajne, proporcjonalne, bezpośrednie, prawa wyborcze kobiet, Naczelnik Państwa, konstytucja marcowa, władza ustawodawcza, władza wykonawcza, władza sądownicza, prezydent, sejm, senat, kadencja, inicjatywa ustawodawcza, projekty ustaw <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze prawa i obowiązki 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 26 I 1919, 20 II 1919 • postać: Stanisława Wojciechowskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: mandat poselski, jednoizbowy sejm, mała konstytucja, Komisja Konstytucyjna, Zgromadzenie Narodowe, marszałek Polski, odpowiedzialność parlamentarna, wotum nieufności, zaprzysiężenie, mord polityczny, reforma skarbowo i walutowa, kryzys finansowy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić ordynację wyborczą do Sejmu Ustawodawczego • wyjaśnić, na jakich zasadach opierał się ustrój II Rzeczypospolitej w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 9 XII 1922, 16 XII 1922 • postaci: Władysława Grabskiego, Wincentego Witosa, Władysława Sikorskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Stronnictwo Chrześcijańsko-Narodowe (chadecja), blok polityczny, Chrześcijański Związek Jedności Narodowej (Chjena), PSL-Piast, PPS, PSL-Wyzwolenie, Związek Proletariatu Miast i Wsi, hiperinflacja • dlaczego Józef Piłsudski nie chciał kandydować na stanowisko prezydenta Rzeczypospolitej • przyczyny ataków politycznych na Gabriela Narutowicza <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: V 1923 • postaci: Maurycego Zamoyskiego, Eligiusza Niewiadomskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: pakt lanckoroński, rząd Chjeno-Piasta, rząd fachowców <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić okoliczności, w których został zamordowany pierwszy prezydent Rzeczypospolitej Gabriel Narutowicz • wyjaśnić, jakie czynniki wpłynęły na wybór Stanisława Wojciechowskiego na prezydenta • wyjaśnić cel zawarcia paktu lanckorońskiego • wyjaśnić zadania, które stanęły przed rządem fachowców powołanym w 1924 r. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować życie parlamentarne II Rzeczypospolitej w pierwszych latach jej istnienia

	<p>obywateli II Rzeczypospolitej zapisane w konstytucji marcowej</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić organy władzy państwowej w świetle konstytucji marcowej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić uprawnienia, które przysługiwały Naczelnikowi Państwa omówić znaczenie małej konstytucji dla ustroju II Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> porównać kompetencje Tymczasowego Naczelnika Państwa i Naczelnika Państwa wyjaśnić, jakie kwestie wywoływały najczęściej sporów w trakcie pracy Komisji Konstytucyjnej przedstawić ustrój Rzeczypospolitej w świetle konstytucji marcowej wymienić najważniejsze partie i ugrupowania kandydujące do sejmu w listopadzie 1922 r. i scharakteryzować ich programy 		
Przewrót majowy 1926 r. i rządy sanacji (rozdz. 43)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1926, 1935 postacie: Józefa Piłsudskiego, Wincentego Witosa, Stanisława Wojciechowskiego, Ignacego Mościckiego, Romana Dmowskiego, Wojciecha Korfanteo, Ignacego Jana Paderewskiego, Józefa Hallera <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: kryzys demokracji 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: XI 1925, 12–15 V 1926, VIII 1926, 23 IV 1935 postacie: Lucjana Żeligowskiego, Macieja Rataja, Kazimierza Bartla, Edwarda Rydza-Śmigłego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: partyjniactwo, rząd koalicji Chjeno-Piasta, zamaskowana dyktatura, nowela 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1930, 12 V 1935 postacie: Józefa Malczewskiego, Tadeusza Rozwadowskiego, Walerego Sławka <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Centrolew, proces brzeski, „cuda nad urną”, wybory brzeskie, brutalizacja życia politycznego, obóz odosobnienia dla więźniów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1936, 1937 postacie: Włodzimierza Zagórskiego, Kazimierza Bagińskiego, Adama Ciołkosza, Hermana Liebermana, Adama Koca <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN), Obóz Zjednoczenia 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Bronisława Pierackiego, Kazimierza Świtalskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zabrać głos w dyskusji: „Józef Piłsudski – wzór cnót patriotycznych, genialny wódz i mąż stanu czy bezwzględny autokrata?”

	<p>parlamentarnej, piłsudczycy, zamach stanu, przewrót majowy, bratobójcza walka, emigracja, konstytucja kwietniowa</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić przyczyny przewrotu majowego wymienić zasady ustrojowe państwa zawarte w konstytucji kwietniowej 	<p>sierpniowa, Generalny Inspektorat Sił Zbrojnych (GISZ), sanacja – nieformalny obóz polityczny, opozycja, Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem (BBWR), pułkownicy, fałszerstwa wyborcze, bezwzględna większość, legalizacja rządów autokratycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> dlaczego PPS poparła przewrót majowy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać przyczyny wycofania się Józefa Piłsudskiego z życia politycznego wymienić postanowienia zawarte w noweli sierpniowej scharakteryzować ustrój Rzeczypospolitej w świetle konstytucji kwietniowej 	<p>politycznych w Berezie Kartuskiej, cenzura prewencyjna, odpowiedzialność przed Bogiem i historią, dekompozycja obozu piłsudczyków, reelekcja, obóz belwederski</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w jakim celu Piłsudski wskazał Ignacego Mościckiego jako kandydata na prezydenta omówić politykę wewnętrzną obozu sanacji po przewrocie majowym wymienić partie, które utworzyły Centrolew wskazać działania sanacji, które podczas wyborów brzeskich świadczyły o autorytarnym charakterze władzy w Polsce 	<p>Narodowego – tzw. Ozon</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować dekompozycję obozu sanacji po śmierci Piłsudskiego omówić proces konsolidacji opozycji w latach 30. XX w. 	
<p>Gospodarka i społeczeństwo II Rzeczypospolitej (rozd. 45)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1922, 1924, 1937–1939 postacie: Władysława Grabskiego, Eugeniusza Kwiatkowskiego <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1928 postać: Tadeusza Wendy <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Polska A, Polska B, oceaniczna linia pasażerska, tabor 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1926–1933 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: magistrala węglowa, zrównoważenie budżetu, stabilność 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Tadeusza Hołówwki, Bronisława Pierackiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: getto ławkowe, <i>numerus</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Henryka Józewskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: jidysz, asymilacja, polonizacja

	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: port w Gdyni, reforma skarbową, reforma walutowa, złoty polski, marka polska, hiperinflacja, Centralny Okręg Przemysłowy (COP), widły rzek Wisły i Sanu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego budowa portu w Gdyni była dla Polski koniecznością • wymienić główne działania i decyzje gospodarcze Władysława Grabskiego i Eugeniusza Kwiatkowskiego 	<p>kolejowy, Polskie Koleje Państwowe, Polskie Linie Lotnicze LOT, wojna celna z Niemcami, ogólnoświatowy kryzys gospodarczy, bezrobocie, zadłużenie państwa, zapomogi, 4-letni plan inwestycyjny, mniejszości narodowe, państwo wielonarodowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny lokalizacji COP <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego umownie kraj dzielono na Polskę A i Polskę B oraz wskazać granicę między tymi strefami • wyjaśnić, dlaczego sejm przyznał nadzwyczajne uprawnienia rządowi kierowanemu przez Władysława Grabskiego • wymienić problemy gospodarcze i społeczne, które były spuścizną zaborów i rezultatem Wielkiej Wojny oraz wojny z bolszewikami • omówić rozwój transportu w II Rzeczypospolitej • scharakteryzować strukturę społeczną II Rzeczypospolitej 	<p>waluty, zacofanie kultury rolnej, przeludnienie wsi, struktura zatrudnienia, urbanizacja, syjoniści, nastroje antysemickie, deflacja, strajk chłopski, lukstorpada, głód ziemi</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego w ramach COP rozwijano przemysł zbrojeniowy • dlaczego wielki kryzys gospodarczy trwał w Polsce dłużej niż w Europie Zachodniej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić przebieg wielkiego kryzysu gospodarczego w Polsce • opisać działania państwa służące walce z wielkim kryzysem gospodarczym • wymienić gałęzie przemysłu rozwijane w II Rzeczypospolitej po 1935 r. oraz ośrodki przemysłowe powstałe w jej granicach • wskazać na mapie ośrodki gospodarcze i inwestycje powstałe na obszarze COP 	<p><i>clausus</i>, Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN), pacyfikacje ukraińskich wsi, 15-letni plan rozbudowy Polski</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić etapy planu 15-letniego • omówić strukturę narodowościową II Rzeczypospolitej • omówić reformy i inwestycje gospodarcze podejmowane przez państwo polskie w okresie dwudziestolecia międzywojennego • ocenić zróżnicowanie poziomu urbanizacji na obszarze Polski i omówić jego przyczyny • wyjaśnić, jakie znaczenie dla polskiej gospodarki miały działania Władysława Grabskiego i Eugeniusza Kwiatkowskiego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić główne problemy gospodarcze Polski w latach 1918–1939 • rozstrzygnąć, czy słusznie złoty polski uznano za jedną z najbardziej stabilnych walut międzywojennej Europy, oraz uzasadnić odpowiedź • opisać pozycję mniejszości narodowych w społeczeństwie polskim na przykładzie Żydów i Ukraińców
--	--	---	--	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie obszar COP 			
Nauka i kultura II Rzeczypospolitej (rozdz. 46)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1924 postacie: Władysława Stanisława Reymonta, Stanisława Ignacego Witkiewicza, Stefana Żeromskiego, Marii Dąbrowskiej, Marii Kuncewiczowej, Jana Lechonia, Jarosława Iwaszkiewicza, Kazimierza Wierzyńskiego, Antoniego Słonimskiego, Juliana Tuwima, Brunona Schulza, Witolda Gombrowicza, Czesława Miłosza, Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Bolesława Leśmiana <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Literacka Nagroda Nobla, Skamander <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować główne nurty w literaturze polskiej dwudziestolecia międzywojennego i jej reprezentantów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1932 postacie: Stefana Banacha, Hugona Steinhausa, Mariana Rejewskiego, Henryka Żygalskiego, Jerzego Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, Kazimierzy Iłakowiczówny, Zuzanny Ginczanki, <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: analfabetyzm, lwowska szkoła matematyczna, kryptolog, Enigma rozumie przyczyny zróżnicowania poziomu analfabetyzmu w Polsce dwudziestolecia międzywojennego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić twórców lwowskiej szkoły matematycznej wyjaśnić, na czym polegało najważniejsze osiągnięcie polskich kryptologów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1928, 1932 postacie: Marii Skłodowskiej-Curie, Rudolfa Weigla, Tadeusza Makowskiego, Jan Cybisa, Władysława Strzebińskiego, Władysława Waliszewskiego, Mariana Bohusza-Szyszki, Mai Berezowskiej, Franciszka Xawerego Dunikowskiego, Melchiora Wańkowicza, Tadeusza Boya-Żeleńskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: tyfus plamisty, Akademia Górnicza, Szkoła Główna Handlowa, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, ekspresjonizm, koloryzm, malarstwo abstrakcyjne <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1927, 1935 postacie: Stanisława Pigonia, Władysława Konopczyńskiego, Tadeusza Kotarbińskiego, Władysława Tatarkiewicza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: modernizm, pianistyczne konkursy chopinowskie, konkursy skrzypcowe im. Henryka Wieniawskiego, Polski Komitet Igrzysk Olimpijskich, Instytut Radowy w Warszawie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jaki wkład w otwarcie Instytutu Radowego w Warszawie miała Maria Skłodowska-Curie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Tadeusza Dołęgi-Mostowicza

			<ul style="list-style-type: none">• wymienić uczelnie wyższe w II Rzeczypospolitej• omówić osiągnięcia medyczne Rudolfa Weigla• wymienić kierunki w sztuce polskiej okresu dwudziestolecia międzywojennego i ich przedstawicieli		
--	--	--	--	--	--